

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hatásos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási petit sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesület

Vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 132

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherczeg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 161

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Péntek, november 1.

Mai számunk főbb közleményei:

Csend és rend.
Vasuti előléptetések.
Parlamentárius gárda.
Gazdasági tanintézet Aradon.
Uzsorázó takarékpénztár.
Csernovics Diodor dr. ünneplése.
Konstantinápoly védelme.
A sírok virága.
A Kobrak-cég vásága.
Tarkaságok.

A balkáni temetőben.

Arad, október 31.

Ezen a napon, az idén, ne azokról a halottakról beszéljünk, akikhez virágokat és koszorúba font öröközőket visznek ki, akik tavaly, harmadéve, vagy tíz év előtt befutották földi pályájukat és akiket elföldeltek a gyász könyei, a vallás szertartásai és annyi parádé között, amennyit az utánuk maradottak módja megengedett, akiknek sírját követ szögezte be a hála, a megbecsülés és akiknek emléke föltámad Mindenszentek ünnepének mécsesei között. Hanem azokról a halottakról beszéljünk, akiket szinte közömbösen nyálából egybe, százakba és ezrekbe a haditudósítás. Ütközet volt itt, vagy ott, ezt a várost elfoglalták, visszavették, elesett itt kétezer, ott három, öt vagy tízezer ember. A halottak számát mindenik fél a maga részén szépítgeti, lealkudja, a másik részen levőket pedig túlozza. A halottaknak, igaz, mindegy. A törökök közül pusztul el több, vagy

a szövetségesek közül: a valóság az, hogy a harcmezőn ezrével pusztul az emberélet. Erős, ép, kenyérkereső, családot tartó ember, ki férj, ki sok gyerekes apa, szóval, az emberek legjava, akiknek elvesztése legjobban hiányzik a munkában, a családban, a nemzetben. És ezeknek meg kell ölelnie.

A keleti harcmezőn lesz igazán halottak napja a holnap! Kirk-kilissze előtt hetven kilométernyi hosszú emborsor áll, rohan egymással szemben. Az egyik oldalon százhatvanezer ember, a másikon talán kétszáznegyvenezer. Vége van e pillanatban már a döntő ütközetnek, vagy pedig eltart az holnapig is? Nem tudni. Ahol azonban ilyen óriási hadak állanak egymással szemben, az öldöklésnek, a tömegpusztításnak legujabb, fokozott kegyetlenségű szerszámaival, az egyik oldalon a dicsőségvágytól, a másikon a nemzet önfenntartásának érzésétől vakítottva, kergettetve, — ott irtózatossá lesz az embermészárlás eredménye, a halott-halmok nagysága. Katasztrófák, járványok borzalma meg se közelítheti ezt a pusztítást, amelynek itt szemlélője és krónikása lehet az európai érdeklődést képviselő haditudósító tábor.

Halottak napján tízezzel fognak vérezni, rohadni a halottak, a kikhez senki se megy virággal, koszorúval, mécsessel, könnyel. Halottak, akik ma még pirosképű, talán jókedvű katonák voltak, s akikről holnap talán hirt is alig adhatnak a rájuk váróknak. És mialatt ezek a halottak türel-

mesen várnak arra, hogy végül összekapargják őket, gödrökbe hánnyák, és minden gyászpompa nélkül, siratók nélkül bucsuztassák el, ez alatt valahol, az egyik, vagy másik részen a győzők örömszaja csendül meg; lobogókat lengetnek, fáklyákat visznek és bizonyára lakomát is rendeznek a „fegyverek dicsőségére“.

És halottak napjával még nincs is vége. Senki se tudja, senki se tud rá biztosat felelni, hogy vajon a tízezerszám heverő halottak még kiket, mennyit fognak maguk után hívni. Vajon az ember-gyilkolás határa megmarad-e ezen a kevésbé civilizált területen, vagy pedig berántja az a kulturált nemzeteket, és a végkifejlésképp egész Európa nem lesz egyéb, mint az egymás pusztítására, kiirtására törő, a harc örületében mindent föllázdozó véres tömeg?

Régem volt ilyen szomorú, ilyen kegyetlenség napja a halottaknak. Keserű gunnyal néz le a sírfelirat, amely békét kíván a halottaknak. Igen, idejutottunk. Az élőknek nem tudunk békét teremteni. Senki és semmi nem elég erős erre. Királyok nem akarnak háborút, diplomaták megfeszülnek a békeközvetítésekben, a gazdasági bajok, a tönkrementek és tönkremenők légioja hangos jajveszékeléssel tiltakozik a háboru ellen, — és mégis háboru van, s a békét csak azok élvezik, akik már elpusztultak, vagy el fognak pusztulni a háboruban. Az egyik megöli a másikat, hogy ezt a harmadik végezze ki, — és így tovább, tovább, tízezzel, százakkal.

A brabéczi kántor.

Írta: ifjabb Jeszenszky Sándor.

Háris János, a brabéczi kántortanító nagynehezen felgyógyult. Már azt hitték, nem is marad életben, olyan erős volt a tifusz. Mikor először kivitték a ház elé a nyári napra, nem ismertek rá az emberek. Háris János még most is megborzott, ha lázalmokkal telt keserves éjszakáira gondolt s arra az elhagyatottságra, amelyben egész betegsége alatt volt. A plébános is, meg a gazdaasszony ápolták ugyan, de Háris Jánosnak ez nem volt elég. Mindig érezte, hogy ő most tulajdonképpen terhére van a plébános urnak és szeretete volna, ha olyan ápolásban van része, amely nem jótékony, se nem barátság, de nem is részvét, hanem természetes kötelesség. A mint ott erőt gyűjtve üldögélt a napon, nagyon sokat gondolkozott elhagyatottságán. Megrámta az egyedüllétől, különösen öreg korára félt egyedül maradni. Nem volt már fiatal ember, de nem is volt még öreg. Közeli volt a negyvenhez, mint a harminchoz. Elhatározta, hogy megnősül. A szerelemre nem volt nagy hajlandósága, de a biztonságot és a csöndet, nyugalmat, nagyon áhította. Nyugalmas otthon, mely biztosítja a jövőt, valósággal szenvedélyes vágyává lett.

Mikor egészséggel rendbe jött, első dolga volt körülnézni: kit vegyen el. Nem igen talált megfelelőt, azaz inkább ő nem felelt meg s így nem is nagyon próbálkozott. Akikkel érintkezett, azok kis nemesi birtokosok voltak s a leányukat nem adták volna egy falusi kántortanítóhoz.

Akiket pedig hozzáadtak volna, azok jobbra csak módos parasztleányok voltak. A kor kérdése is problémává erősödött. Háris már nem volt fiatal s nem is akart fiatal leányt elvenni. Hosszu, vékony ember volt, távol minden olyan fogalomtól, mely a delivel, széppel, akár csinos-sal rokonságra lehet. Sehogysem sikerült a dolog s a kántor szomorúan döngött egyedül.

Egy vasárnap délelőtt a misén, mikor a fészarmóniumot taposva énekelt a gyermekek között, rátévedt a tekintete Prátkovszky Borbálára. Majdnem elakadt a hang a torkán, úgy elcsodálkozott. Erre még nem is gondoltam, futott át agyán s mise után haza kísérte Prátkovszky Borbálát.

Az öreg Prátkovszky a falu végén lakott, egy félíg uri, félíg parasztházban. Volt még egy kis földje s abból élt egyetlen gyermekével, Borbálával. Felesége révén, aki régen meghalt, atyafiságba került a vármegye legjobb családjával. Borbála kihasználta ezt a rokonságot s együtt bálózott a rokonleányokkal. De mulott az idő, a leányok mind férjhez mentek, csak Borbála bálózott rendületlenül mindig az ifjabb és ifjabb generációkkal. Borbálát, akikhez ment volna, azok nem vették el s aki vette volna, az neki nem volt jó. Borbála kezdett hervadni s bár táncos kedve nem lehadt, nem igen vitték már táncba. Elkeseredve vonult vissza apja szegényes otthonába. A vénülő leányok keserű aggodalma fogta el: nem megyek férjhez!

A keserűségek tetőpontján épen jókor topant be Háris János. Rövidesen összeismerkedtek és Borbála bizonyos megnyugvással mondta ki az igent.

Háris János a maga kétezer forintját s Borbála örökségét az agkori jólét reális biztosítékának tartotta s nagyon meg volt elégedve választásával.

Alig lett menyecske Borbála, újra megjött a táncos kedve s a rokonságot felújítandó, végiglátogatta a vármegyét. Magával hurcolta a szerénykedő Háris Jánost, a ki szeretett volna otthon maradni a csendes, nyugodt házbán. Hiába magyarázta János, hogy sem az állása, sem a módja nem képesíti őt erre a társadalmi szereplésre, Borbála nem nyugodott. A rokonság nem nagyon ment s Borbála a legnagyobb erőfeszítéseket tette, hogy legalább egy szűkebb körben a régi dicsőség fénykörében szerepelhessen. A vendégeskedések sokba kerültek. János anyagi ereje kimerült. Kétezer forintját eltűkölta, s adósságot nem volt hajlandó csinálni. Csodálkozva látta, hogy azért a dinom-dánom akadálytalanul folyik. Nem volt inyára a sok mulatság és vacsora után gyakran átszökött régi jó ismerőseihez, a csendőrszervezőkhöz és feleségéhez, akikkel a nyilvánosság előtt meg kellett szakitania a barátságot, mióta házas volt, mert nem voltak nemese. Abban reménykedett, hogy majd csak megöregszik az asszony s felhagy ezzel a hü életmóddal. Ebben azonban csalódott, mert Borbála olyan volt, mint az a fajta mezei virág, melyet ha szárazon tesznek el, egy kicsit megfionnyad, de azután, kiszáradva egyformán, évekig kitart. Borbálából is kiszáradt már mind az, a mi megöregedhetett volna és ő pompásan bírta magát. Az arca ugyan már olyan volt, mint egy megrongált

Hát ér valamit a kegyelet, amelyet az egész világon az egyes halottaknak megadnak, ha nincs mód megakadályozni azt, hogy az emberke tömegei ily módon, ilyen erőszakkal és igazságtalanul váljanak halottakká, hollóktól ellepott, siratatlan, koporsótlan halottakká?...

Csend és rend.

— A képviselőház ülése. —

Saját tudósítónktól.

Budapest, október 31.

Minden zavaró incidens nélkül folyt le a képviselőház mai ülése, mely csupán néhány perig tartott.

A képviselőház környékét ma is katonaság szállotta meg már reggel nyolc órakor; a csapatok elhelyezése ugyanaz volt, mint tegnap. A csendőrök a Szabadság-tér felé eső utvonalon helyezkedtek el, a rendőr-csapatok pedig a földmívelésügyi és igazságügyi minisztérium palotájának árkádja alatt.

Az ellenzéki képviselők ma nem vonultak föl az országháza elé. Közülük csak négyen jelentek meg a katonai kordon előtt, megállapították, hogy az országháza ma is katonai őrizet alatt van s azután visszafordultak. Ez a négy képviselő, Zichy Aladár gróf, Károlyi Mihály gróf, Batthyány Tivadar gróf és Földes Béla a néppárti körből, ahol mintegy harminc ellenzéki képviselő gyűlt össze, fél tíz tájon automobilon ment el az országháza elé. Az Akadémia-utcán át az Országház-térig mentek, szemügyre vették a katonaságot s azután anélkül, hogy megálltak, vagy a katonai kordonon való átjutást megkísérelték volna, visszafordultak s a néppárti körbe visszamentek.

A munkapárti képviselők ma nem nagy számban jelentek meg az üléseken; alig százan voltak, mikor feltizenegykor Tisza István gróf megnyitotta az ülést.

Tisza István gróf az ülés megnyitása után bejelentette, hogy a miniszterelnök királyi kéziratot küldött át.

Vermes Zoltán jegyző felolvasta a királyi kéziratot, amely a főrendiházi régi elnökségnek fölmentését és az új elnöki kinevezéseket tartal-

mazza. A királyi kézirat szerint a király „tekintetes és nagyságos” Csáky Albin grófot, ugyancsak az alelnököket tisztelgőül fölmentette, azután „nagyságos” Jósika Samu bárót elnökke, Vavrik Béla dr. t. (minden címzés nélkül), ugyancsak „tekintetes és nagyságos” Széchenyi Bertalan grófot alelnökké kinevezte.

A királyi kéziratokat csendben hallgatták meg. A Ház a kinevezéseket egyszerűen tudomásul vette.

— A miniszterelnök ur kíván szólni — jelentette ezután az elnök.

Lukács László miniszterelnök állott fel ezután és a következőket mondotta:

— Tisztelt Ház! Van szerencsém törvényjavaslatot beterjeszteni a képviselőházi őrség felállításáról. Kérem, sziveskedjék a javaslatot a szokásos módon kinyomtatni, szétosztatni és előzetes letárgyalás után a közigazgatási és véderő-bizottság elé utasítani azzal, hogy ezek a bizottságok terjesszék a Ház elé jelentésüket.

A munkapárt helyesléssel fogadta a miniszterelnök szavait, mire Tisza kijelentette, hogy a Ház a miniszterelnök javaslata értelmében határozott. (A törvényjavaslatot lapunk más helyén közöljük).

— Következik tisztelt Ház — folytatta Tisza — Kammerer Ernő indítványának tárgyalása a házszabály szerkesztésének tárgyában huszonegy tagu bizottság kiküldetése iránt.

— Szólni kíván valaki?

— Mivel senki sem kíván szólni, a vitát bezárom. Felteszem a kérdést szavazásra. Elfogadja a Ház az indítványt? (Elfogadjuk.)

— Kijelentem a Ház határozatát, — folytatta Tisza — amely szerint Kammerer Ernő indítványa egyhangúlag elfogadott. A bizottság tagjainak megválasztására nézve annak idején fogok javaslatot tenni.

Ezzel a Ház feladatait egyelőre elvégezte. Most a bizottságok munkája következik. Ehhez képest javasolom, hogy a Ház egyelőre ne tartson ülést, hanem az elnökséget bizza meg, hogy a szükséghez képest az ülést egybehívja. A legközelebbi ülés napirendjén a további teendőkről való intézkedés szerepeljen. Most az ülést a jegyzőkönyv elkészítésének idejére felfüggesztem.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés véget ért.

Vasuti előléptetések.

— Aradi altisztek kinevezése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

Az aradi és az aradi üzletvezetőség területén történt vasuti altiszti előléptetésekből a következőket közöljük:

Soronkívül előléptek: Farkas Árpád, Antaner Elek, Gércsi Lajos, Horváth Béla, Balatoni Mihály, Téglás István, Szaborai Győző, Iványi Imre Viktor, Mátusdó István, Molnár Lajos, Burger Lajos, Jenei Géza, Wesselényi Imre István, Incze András, Kürt János mozdonyvezetők főmozdonyvezetők. Gál Imre kalauz főkalauz.

Automatikusan előléptek: 1. fizetési csoport 3. fizetési fokozatába: Fischer Sándor Szilárd I. o. mozdonyfelv. Boóc Jenő I. o. mozdonyfel. 2. fizetési csoport 2. fizetési fokozatába: Szabó Károly II. o. mozdonyfelv. 2. fizetési csoport 3. fizetési fokozatába: Hunyadi Antal II. o. mozdonyfelv., Batori Alajos, Rózsa József, Máté József főmozdonyvezetők.

4. fizetési csoport 3. fizetési fokozatába: Pál Béla, Dávid János, Rózsa Géza, Heiner István Jenő, Kelecsán Márton Péter, Sztegovai Kálmán Pál, Kapás Károly József, Nagy Ferenc, Csengeri Kálmán, Lipcsey Ákos, Petneházy Ferenc, Petneházy Tamás, Dengyel Béla, Deák József Lajos, Balogh József mozdonyvezetők. 4. fizetési csoport 4. fizetési fokozatába: Kassai Tivadar mozdonyvezető. 4. fizetési csoport 5. fizetési fokozatába: Nádasdi József mozdonyvezető. 4. fizetési csoport 6. fizetési fokozatába: Tisza Géza mozdonyvezető. — 7. fizetési csoport 2. fizetési fokozatába: Kaplik János, Damián János, Buczkó József, Szántó Sándor, Bagán Mihály, Garai István és Bondár Lajos kalauzok. 7. fizetési csoport 3. fizetési fokozatába: Péter Miklós, Kornai Alajos, Jakab Keresztély, Török József, Rigó János, Szilágyi József, Hajdu Ferenc, Balló Albert, Bogdán Florián, Kiszely János, Németh József, Töröknap Mihály, Simon László, Szigetvári Sándor, Gonda Ádám, Griecs János, Ferenczi István, Matusinka Mihály, Szabó István, Tóth Botka György, Borzák Ferencz kalauzok. 7. fizetési csoport 4. fizetési fokozatba Várhegyi János kalauz.

friskó, de vékony csontos alakja s a mozdu-tai fiatalosak maradtak.

Teltek-multak az esztendő, János bele-öszült az urias vendégeskedésbe, lelke, teste fáradt volt s még mindig várta, hogy Borbála asszony megöregedjék. — De Borbálát valami olyan pompás tót fából faragták, hogy annak sem a kedélyén, sem az egészségén nem látszott meg a kor. Leányuk Juliska már a tanítóképzőbe járt. Egy nap az öreg Pratkovszky hívatta Jánost. Váltót mutatott, a mely lejárt. Rendbe kell hozni. Jánossal forgott a világ, most értette meg, hogy miből tellett a sok mulatság. Az asszony elköltötte az anyai jussát s aztán az apját hálózta be. Összeomlott minden reménye a nyugodt öregsegről s elvesztette azt a nyugalomát, a mellyel eddig Borbála kedvtelését nézte. Napokig szaladgált a megyei kis pénztáratoknál, míg rendezni tudta a váltót. Ezután utánuk számolt az adósságoknak s rájött, hogy Borbála mindent elköltött, csak az ő kétezer forintja maradt meg biztos helyen.

Egy napon az öreg Pratkovszky meghalt. A földje, háza dobra került, nem maradt utána semmi, még Jánoséknál is foglaltak. Csak nehezen tudta János elkerülni az árverést. Ezek az események már Borbálát is megtörték s János nem kis örömmel látta, hogy Borbála kedélytelen s arcán a barázdák egy fokkal mélyebbek lettek. Borbálát nem annyira az anyagi helyzet bántotta, mint inkább a restelkedés a rokonság előtt s így lassan meg is szakadt az összeköttetés.

Ha időtájt került haza Juliska tapintóni oklevéllel. A szomszéd faluban állást is kapott.

Borbála ekkor már kihült kráternek látszott, de azért még nem volt biztos, hogy nem fogja-e még utoljára egy mesés tűzijátékban gyönyörködtetni a világot.

János lassanként megnyugodott s a családi élet csöndes nyugalomát akarta felidézni azzal az aggodalommal, amelyet Juliska férjhezmenetele adott. Borbála kislékvolt ép ekkor, de János bevallott kétezer forintja reményt ébresztett benne is, hogy leányát illően kiházashatja. Borbála asszonynak volt valami távoli unokaöccse, piktör növendék Münchenben, erre gondolt. A fiut elhozatták nyárára s az több éven át náluk nyaralt. Jánosnak eleinte nagyon tetszett ez a terv, később azonban haragudott erre az ingyenélőre. Tihamér, így hívták a fiut, déiben kelt fel, hogy óráig süttötte a haját, majd kezébe véve kalapját, melyet a viláért sem tett volna a fejére, megindult sétálni. Illedelmesen sétálgatott, ha a jobb lábát tette előre, balra hajtotta fejét és megfordítva. Azután evett és cigarettát kért. Nem beszélt soha és rem tett semmit. Borbála és Juliska is kedvében jártak, Jánosról valósággal megfeledkeztek. Jánost ette a méreg, de Borbála letácolta, ha a fiu ellen szólt. Borbála zsebpénzt is küldött később Münchenbe, bármily nehezen szerezte azt János.

A harmadik nyáron, amelyen a fiu ott nyaralt, megtartották a nyilvános eljegyzést s a fiu délvidéken lakó rokonainak látogatására készültek. János egy óriási ládat rendelt a nagy utazásra a falu legjobb asztalosánál. Az utazás előkészületei egészen elfoglalták Jánost. Husz év óta nem volt kinn a kis megyéből s most két napig tartó utazás előtt

állt. Sokszor beszólt az asztaloshoz, s nézte, hogy csinálja a nagy zöld kuffert. Persze az asztalos nem készült el idejére s a láda miatt várni kellett. Borbála nagyon ideges lett. Hevesen magyarázta Jánosnak, hogy az új rokonokat vártni nem lehet. János azonban ilyen nagy utat a nagy láda nélkül meg nem tehetőknek vélvén, nem akarta ezt belátni. Végre azonban meggyeztek abban, hogy Borbála asszony Tihamérral előre utazik és János Juliskával jönni fog, mihely készen lesz a láda. Így is történt. A láda négy nap múlva elkészült. Gyönyörű alkotás volt. alól fiók, fent hatalmas zár s az egész jó kemény, paraszt-zöldre mázolva. Még egy kicsit festett is.

János ötödik nap Juliskával megindult. A ládát feladták, többet fizettek érte, mint magukért. Megérkeztek az új rokonokhoz, ahol sem a feleségét, sem Tihamért nem találta és semmit nem tudtak róluk. Két napig a legnagyobb aggodalommal várt, majd Juliskával és a zöld ládával hazautazott. Csak otthon tudta meg a valóságot. Borbála Tihamérral Amerikába szökött. Karjában egy zokogó megcsalt menyasszonnyal, aki a leánya, megrabolva becsületében, nyugalomában, nagyon szerencsétlen volt. A megsemmisítő azonban csak ezután következett: Borbála felvette a kétezer forintot s azzal szökött meg.

Beköszöntött a tél s János megint egyedül volt, úgy mint husz év előtt. Juliska a szomszéd faluban lakott s az öreg törődött János csak délutánonként mehetett át hozzá. A két szerencsétlen nyenkor dühvel tépdeste azt a kételket, mely őket Borbálához kötötte. Ju-

Gazdasági tanintézet Aradon.

— Két minisztérium terve. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

A földmivelésügyi és kultuszminiszter együttesen nagyszabású terv megvalósítására folytatott tárgyalást Varjassy Árpád aradi királyi tanfelügyelő, királyi tanácsos a Mudin István székudvari gazdasági vezető kezdeményezése folytán. Az illetékes kormányhatóság már megegyezésre is jutott, de még Arad város törvényhatóságával érintkezésbe nem léptek. Azonban, mint értesülünk, mielőtt ennek az ügynek iratai leérkeznek a tanfelügyelőséghez, ugyanazon időben a minisztérium képviselői is Aradra jönnek és a várossal is megkezdődnek a tárgyalások.

Az említett minisztériumok Aradon internátussal egybekötött kertgazdasági tanintézetet óhajtanak létesíteni, amelynek a pedagógiai feladatán kívül azt a célt is kell szolgálnia, hogy Arad városnak, valamint Temesvárig délre és Szolnokig északra eső városok piacait is konyhatermékkel lássa el és ily módon azt a praktikus célt is szolgálja, hogy felszabadítsa Aradot az ujaradi konyhakertészek monopolizált helyzetétől. Erre a célra vesztőhelyi földekből 85 hold kihasítása válik szükségessé. A földmivelésügyi miniszter bolgár rendszerű kertészetet létesít, mellette a baromfitenyésztés és a tejgazdaság termelne mindama szükségleteket, amelyek a piacon találják meg a fedezetet. Az iskola mellett, mint említettük, nagyszabású internátus is épül, amelyben 240 gyermeket nevelnek konyhakertészre, baromfitenyésztőkké és tejtermelőkké. Az iskola a jövő tanév elején nyílik meg és építésére, az internátus létesítésére, valamint a szükséges befejezésekre egy millió százezer korona van a földmivelésügyi és kultuszminiszteri tárcákban előirányozva. Ugy tervezik, hogy az iskola önmagát tartja el termelésének elárulásából, azonfelül pedig amortizálnia kell azt a kölcsönt, amelyet a miniszter a várostól kér. Tudniillik a város az átengedett területet nem örök tulajdonul adja az államnak, hanem a tulajdonjogot fenntartja ma-

liska épen olyan jó aludtejemészet volt, mint az apja, a pofacsontja is szakasztott olyan széles és közönséges volt, mint az öreg Hárísé. Nem hasonlított semmit Borbálára. Csak ez a nem hasonlóság negatív öröme maradt Hárís Jánosnak.

Hideg téli alkony volt, mikor a leányától egy nap haza indult. A korcsma előtt ment el. Eszébe jutott, jó lenne egy kis melegítő az útra. Betért a korcsmába. Elmult tíz óra, sőt tizenegy is, de János még mindig ivott és beszélt. Először érezte jól magát a nagy csapás óta. Csodálkozott is, hogy a baját most nem veszi annyira a lelkére és könnyebben viseli. Éjfél felé járt, mikor hazafelé indult, bizony kissé tántorogva, de rendbe hozta a hideg és erős lépésekkel indult neki az országutnak.

Sütött a hold s a hótakarta mezők kékes-fehér színben ragyogtak. János kimelegedett a gyors gyaloglástól, pedig nagyon hideg volt és kigombolta bekecsét. Fűtőrészní kezdett s örömmel gondolt arra, hogy milyen jól fog ma aludni. Már nem volt messze hazulról, már látszott a falu. Kissé álmos volt. Ép amint egy nagyot ásít, oldalt néz s a mező közepén a feleségét látja. Messze volt, de azért egész tisztán látta az erős holdfényben, hogy Borbála kezében a takarékpénztári könyvet tartja. Nagy kiáltozva feléje szaladt. Az árokban derékig ugrott a hóba, onnét csak nehezen láthat ki a mezőre; mintha az álmoság most a lábába szállana. Csizmán felül ért a hó a mezőn, de János nem tágit, megy a felesége után a takarékpénztári könyvéért, a kétezer forintjáért.

Másnap reggel az erdő alján megfagyva találták Hárís Jánost.

gának. Azonban háromszázötvenezer korona kölcsönt nyújt, amelyet évi részletekben fizet vissza a két tárca és pedig az intézmény jövedelméből, azonban az összegért teljes garanciát vállal.

A már hosszabb idő óta folyó tárgyalások befejezése kezdetét jelenti egy már régen napirenden lévő kérdésnek, amely azonban a kezdetkezténél eddig még nem jutott tovább, ez tudniillik Ujarad ide csatolása, amelynek, mint azt az Aradi Közlöny annak idején Filipp János országgyűlési képviselővel folytatott beszélgetésben megírta, maguk az ujaradiak voltak elvi ellenzői. Valószínű, hogy az esetben, ha maga a kormány teremt velük szemben ilyen hatalmas versenytársat, akkor ezek az elvi és merev szempontok is kiküszöbölhetők lesznek és a hatalmas, virágzó község egyesítése nem ütközik majd olyan akadályokba, mint az eddig történt.

Uzsorázó takarékpénztár.

(Nyolcvanpercentes kamat. — A kiszípolyozott Avas-vidék.)

Távirati tudósítás.

Szatmár, október 31.

Nagy feltűnést keltett pár napja a szatmári ügyészségnek az a felhívása, melyet a szatmári uzsorabankok áldozataihoz intézett, s amelyben a bankok ellen is olyan szigorú eljárást ígér, mint amilyent az avasvidéki takarékpénztár ellen indított. Ez a felhívás újból aktuálissá teszi az avasvidéki bankharamiak ügyét. Erről a hiéna-intézetről most új érdekes adatok kerültek nyilvánosságra.

Az Avasvidéki Takarékpénztár uzsoracsalásait hárman követték el: Lébi Náthán, Grósz Mór és Schönfeld Benő. A szép triászban a vezére Lébi Náthán, aki alacsony műveltségű, de agyafurt és pénzharcoslásban eszközöket nem válogató ember. Rendes tesztámitól ívet senkinek sem adtak ebben a bankban. Sem a régi váltót ki nem adták. Törlesztés, vagy rendezés alkalmával az adósnak egy váltóalakú nyomtatványt adtak a markába, amelyen csak az új fizetési határidő állott. Ebből az amugy is irástudatlan román soha sem volt tisztában, mennyit fizetett kamatban, mennyit a tőkéből és mennyi a hátralévő összeg? Így történt, hogy egyik-másiknak tőketartozása apadás helyett növekedett, mert ha nem vitt annyi pénzt, hogy a harminc negyven százalékos uzsora három hónapra kiteljen, ezt a tőkéhez írták.

Miután Lébi Náthán hét éven át szedte vállalatának édes gyümölcsét, bekövetkezett az, amire nem számított. Valaki a már végromlásban lévő népet felvilágosította a veszély mibenlétéről és arra oktatta, hogy legyenek figyelemmel a Lébi bankjába való befizetésekre. Az adósok erre a feljelentések áradatát zúdították a szatmári kir. ügyészséghez. A feljelentések egy részéről előzően már megemlékeztünk. Az újabbak közül diszpódnányul szolgáljon a következő.

Csicsó Vaszil avasfelsőfalusi lakos, mielőtt Lébi Náthán kezére jutott, egyike volt a falu első birtokosainak. Százötven hold földje volt a külsőségekben és hat belső telke. Ezelőtt pár évvel az Avasvidéki Bankból kölcsönvett négyezer koronát. De Lébi állandóan csalogatta és pálinkával itatta, minék folytán Csicsó a falu legkorhelyebb embere lett. Heteken át feléje se nézett háza tájéka és a gazdálkodást teljesen elhanyagolta. Minden idejét Lébi körül és a hozzá közelálló korcsmákban töltötte. Időközben még kapott egyszer százötven, máskor száz koronát. Végre arra ébredt, hogy csorda marhája, nyáj juhja és disznója eluszott, birtoka pedig a Lébi bankja részére tizenkétezer koronáig van megterhelve. Pedig Csicsó kész esküt tenni arra, hogy az elsorolt összegeken kívül más kölcsönöket nem vett. Ehhez hasonló a Tót Vaszil avasujfalusi lakos esete és több másoké.

Ilyen rémséges dolgok után a szatmári kir. ügyészség a debreceni kir. főügyészség felhívása folytán is, elérkezettnek látta az időt, hogy lépéseket tegyen az avasvidék megmentésére. A vizsgálatot erélyesen és több irányban kezdte meg. A nyomozás egy részét az avasfelsőfalusi

csendőrségre, ennek újonnan kinevezett őrmesterére, Bartha Andrásra bízta. Százával jöttek emberek a csendőrséghez vallomást tenni. A vizsgálat adatai teljességében még nem kerültek nyilvánosságra, de megállapítást nyert, hogy a Lébi féle bankerdekltség a tudatlanabb adósoktól nyolcvan százalék kamatot is vett.

Az elkészedett és inségbe juttatott avasi lakosság lázas izgalma pedig nőttön-nőtt. Naponta várta, hogy az igazságszolgáltatás a bankosokat ártalmatlanná tegye. A napokban aztán nagyot lélegzett. Ugyanis a szatmári kir. törvényszék vizsgálóbírája, Morzsay Károly négy szuronyos csendőrkíséretében hirtelen Avasfelsőfaluban termelt, behatolt az uzsorabankba, ott a váltókat, iratokat könyveket és a talált kevés pénzt összeszedte, két nagy ládába berakatta és a szatmári kir. ügyészségre szállította. A nép már csak azt kívánja, hogy Leitner Géza szatmári kir. ügyész Lébi Náthán és társait biztos helyre tegye, nehogy még a kimért büntetési ítélet hozatala előtt nyomuk vesszen.

Az Avasvidéke az uzsorabankárok kezén akkora nyomorba jutott, hogy Szatmár-vármegye nemrég tartott őszi gyűlésén kérte a kormányt, hogy az avasiak részére még a tél beállta előtt inségsegélyt adjon. Így letaroltak mindent az Avasvidéken a nyolcvan százalékra dolgozó uzsorabankok.

Parlamenti gárda.

(Törvényjavaslat az ötventagu őrségről.)

Saját tudósítónktól.

Budapest, október 31.

A képviselőház mai ülésén Lukács László miniszterelnök törvényjavaslatot terjesztett be az állandó parlamenti őrség szervezéséről. A javaslat, melyet a Ház előzetes tárgyalás végett a gazdasági és véderőbizottsághoz utasított, következőképpen szól:

Törvényjavaslat

a képviselőházi őrség föllállításáról.

1. §.

A képviselőház elnöke az 1848. évi IV. törvény cikk 10—14. szakaszain és a képviselőházi házszabályokon alapuló jogánál és kötelezettségénél fogva:

1. gondoskodik a képviselőházban a hallgatók teljes hallgatagságban tartásáról, továbbá a tanácskozási rend és csend, valamint a közbiztonság fenntartásáról s a házszabályok szigorú végrehajtásáról;

2. a képviselőház tanácskozását háborgató egyes hallgatót, vagy egész hallgatóságot, ha egyszerű figyelmeztetésnek sikere nincs, elidőzítésre szólíthatja föl és szükség esetében karhatalom alkalmazásával is elidőzíthatja;

3. a képviselőház oly határozatának, amellyel valamelyik tagját az ülésekből időlegesen kizárja, szükség esetében karhatalom alkalmazásával is foganatot szerez;

4. megteszi a képviselőház és a bizottságok tanácskozásának biztosítására azonnal szükséges intézkedéseket; azt a képviselőt, aki a rendet és csendet, a tanácskozást megzavaró módon zavarná, úgy, hogy rögtön elidőzítése nélkül az ülés egyáltalán nem folytatható, karhatalom alkalmazásával is kivetheti.

2. §.

Az előző szakaszban megjelölt intézkedések foganatosítására, melyekhez karhatalom alkalmazására van a képviselőház elnökének szüksége, képviselőházi őrség állíttatik fel.

A képviselőházi őrség a képviselőház elnökének rendelkezése alatt áll és a képviselőház elnökétől akár közvetlenül, akár a képviselőházi háznapj útján, vagy más úton kapott rendelkezéseket végrehajtani köteles.

Az országgyűlés fölösztelásától az újabb országgyűlés megnyitáig a képviselőházi őrséggel az előbbi két bekezdés értelmében a háznapj önállóan rendelkezik.

3. §.

A képviselőházi őrség legfőbbje hatvan tagból katonailag szervezett értestület, amely az erre önként jelentkező katonai egyénekből állíttatik össze. A képviselőházi őrség szervezetére vonat-

közö részletes szakályokat a képviselőház elnöke a honvédelmi miniszterrel egyetérten állapítja meg. Szolgálati ügyrendjét a képviselőház elnöke a képviselőházi háznapjára a képviselőházi gazdasági bizottság meghallgatása után szabályozza.

4. §.

Amennyiben a képviselőházi őrség megerősítése, vagy pedig akár a képviselőházban, akár azonkívül szolgálatának kiegészítése válnék szükségessé, a képviselőház elnöke erre a célra, a kormány útján a rendőrség, csendőrség, vagy a fegyveres erő karhatalmát közreműködését veheti igénybe.

5. §.

Ez a törvény kihirdetésének napján lép életbe. Végrehajtásával a minisztérium bízottik meg.

A javaslat terjedelmes megokolása hangoztatja, hogy a törvény nem bővíti ki a képviselőházi elnök eddigi jogkörét, hanem csak részletezi az idevonatkozóan most is fennálló törvényes rendelkezéseket, amelyek egyrészt az 1848. évi IV. törvények 10-14 ik szakaszában és a házszabályokban foglaltak. Az őrség szervezését szükségessé tette a képviselőházban az utolsó években jelentkező nagymértékű rendellenesség és engedelmesség, amely sokszor odáig fajult, hogy minden parlamenti tanácskozást megghiúsított volna, ha az elnökség karhatalommal nem fordul ellene. Az őrségnek katonai fegyver alatt való szervezése azért mutatkozik szükségesnek, mert kötelessége teljesítése közben az ellenszegülőkről különféle lelki presszióknak lehet kitéve, ennek következménye pedig esetleg az elnöki rendelkezések végrehajtásának megghiúsulása lehetnek. Ezeknek a lelki presszióknak ellensúlyozására kell az őrszemélyzetet eleve katonai fegyver alá helyezni. A megokolás végül utal arra, hogy ha a rend fentartására a parlamenti őrség esetleg elégtelennek bizonyulna, a rendőrség, csendőrség és a fegyveres erő eddig szokásos alkalmazását ezután is igénybe lehet venni.

Román főpapok küldöttsége a kormányhoz. Érdekes küldöttség járt ma Zichy János kultuszminiszternél. A deputáció tagjai román főpapok voltak, akiket Pap I. János aradi püspök vezetett a miniszter elé. Azzal a tervvel mentek föl a fővárosba, hogy a kormányelnöknél is tisztelegnek. Ma délelben Zichy kultuszminisztert keresték föl, aki előtt elmondták, hogy a nagyszombati érsekségi konzisztorium megbízásából keresik föl a magyar kormányt, amelynek támogatását kéri a román egyház és népoktatás számára. A küldöttség úgy a papság, mint a román tanítóság számára fizetékieskiegészítést kért a kormánytól. Elmondták, hogy az egyház rendkívül szegény és nem tudja kellő módon fenntartani iskoláit, nem tudja papjait rendes fizetésben részesíteni. A miniszter válasza kielégítette a küldöttséget.

VIDÉK.

A pécskai új iskola. Sok újságírókhoz adott témát, sok képviselőtestületi ülésen okozott vihart a magyarpécskai piac-téri iskola, amely oly rozoga és egészségtelen állapotban volt már az utóbbi időben, hogy általában a „pécskai haláliskolának” nevezték. A község ugyan elvben régen kimondotta, hogy új iskolát építtet, de az építkezés különböző akadályok miatt folyton késétt. Most végre a terv a megvalósulás stádiumába jutott. Ma már meg is tartották Varjassy Árpád kirtanfelügyelő, a vármegye, a község és az államépítészeti hivatal kiküldöttjeinek jelenlétében az új iskola építkezésének közigazgatási bejárását. A bizottság úgy döntött, hogy az iskola az államépítészeti hivatal tervei szerint a Piac-téren felépíthető. A tervek szerint az iskola emeletes lesz s az épületben tíz osztályt helyeznek el. Az építkezési költségek 105.000 koronára ruának s ezt az összeget a község tartozik fizetni, amely államsegélyt fog kérni. Az építkezést valószínűleg még ebben a hónapban megkezdik.

A sirok virága.

Minden esztendőben, a mikor a krizantémumnak, a szinompás öszutónak és halottak napjának az ideje közelodik, kegyelettel meglátogatom ezt a virágot, akárhol visz is el hozzám a véletlen. És az oly mindegy, hogy uton, vagy otthon találkozunk-e vele. A legelterjedtebb sokféleségű virág ez s mégis minden változatossága mellett is — csakugy, mint a a divat — megtartja a maga jellegét. Csakugy, mint a selyemre meg a csipkére, az ékszerre meg a hajdiszre, rá nézve is elhangzik az időben és térben titokzatos jelző; és mint a legszébb divathölgy, ő is minden országban és bármely ég alatt, ugyanabban az órában engedelmeskedik a szent parancsnak...

Csak be kell lépünk egyikébe az üveg-ből való muzeumoknak, ahol síri pompában díszleg a novemberi nap gyöngye ezüstös fátyla alatt és nyomban föl lehet ismerni ebben a kicsi világban is a vezéreszmét, a megparancsolt szépséget, az év váratlan lendületét. És azt kérjük magunkban, hogy ez az új gondolat, a mely valóban mély és szükséges: a naptól, a földtől és az élettől; az ösztől, vagy az embertől ered-e?

Minden évben megcsodálom az üvegházban a krizantémum bájos és büszke pompáját. Utolsó szertartása ez a természetnek, mielőtt a december és a január minden életet eltemet az álom és a nyugalom, a feledés és némaság hótakarója alá, a míg csak februárban, bár hatalmasan, de mégis alig érezhetően, újra a fény felé tör az új élet és újra kezdődik a sok virág ünnepi tánc. Óriás üvegboltozatok alatt fejedelmi módon nő az utolsó napoknak a nemes virága, mintha az őz sok apró, komoly tünderkéje valamely varázsszóra mind megmerevedett volna tánc közepén.

A ki megismeri és megszereti ezt a virágot, az első pillanattól kezdve meggyőződhet arról, hogy lelkiismeretes módon közeledik az ismeretlen eszményéhez. Gondoljunk csak egy pillanattig ennek a virágnak a szerény eredetére. Nézzük a szegényes, aranyos bimbót; az egyszerű, gesztenyebarna vagy borszinű virágot, a mely ott nyílik falusi kertjeinkben, az út szélén, hervadt lomb között — és hasonlítsuk össze vele ezt a hőszinű gyapjút, a rézvörös korongot és gömböt, a régi ezüsből való labdát, a sok alabástrom- és ametisztiszt; a virágszirmoknak és számtalan és csodás orgiáját, a mely ugy látszik, ki akarja élvezni az őz virágát annak legutolsó titkáig és mint a sok formát és színt, melyet a tél eltemet az erdők ölébe!

Hadd vonuljon el a szemünk előtt a sok szokatlan faj és meglepő alak! Emitt a csillagok családját láthatjuk lapos, szikrázó, áttetsző, húsos és tömött csillagok, tejutak és csillagképek ezek, csak olyanok, mint a mennyboltozaton. — Amott vannak a büszke kőcsag-csomók, a melyek mintha a harmat gyémántcseppjeire várnának. — Emitt a hajnak csodás költészete van el tünk, amely meghazudtolja legm-rész-bb álmainkat; van itt sima, ildomosan és gondosan elrendezett hajdisz; kuszált, fantasztikus hajfürt; esomóba szedett nap-sugár, tüzes kéve és lángforgeteg; szép, kacagó leányoknak, üldözött nimfáknak, forróvérű bakkans-nőknak, heverő sziréneknek, hidegkeblű szűzeknek és játszó gyermekeknek a hajfürtjei, a melyeket angyalok, anyák, szatírok és szerelmesek szelid, titokzatos, vagy reszkető kézzel simogatnak.

Közül aztán a sok meghatározhatatlan szörnyeteg: sündisznó, pók, halivadék; a anász, rojt, bojt, kagyló, gőzképződmény és lehelet; meghajló jegesap és hósuár; tej- és vajaradat; táncoló szikrázó, villám, szárny, pehely, kén és tüzeső.

Miután így föltáruit előttünk a sok különféle alak, próbáljunk belehatolni a meg nem engedett színeknek, a szinte képtelen színvegyületeknek a birodalmába, a melyeket az őz meztagadott s az őt megtestesítő virágtól.

Látszólag pazar módon megadja neki az éjnek és homálynak minden kincsét és a szüreti időnek minden gazdagságát. Átengedi az erdők rozadabarna

színét, a melyet az eső teremt meg; a köd ezüstjét, mely megfekszi a tájat és a kert fagyat-havát. Megnyitja előtte mindenekelőtt a hervadó lomb és hal-dokló erdő mérhetetlen kincsét. Elhalmozza arannyal, éropénzzel, ezüstcsattal, rézcsillammal, meseszerű tollazattal, szétmorzsolódó borostyánkővel, kialudt fényű topázzal, homályos gyönggyel, megvakult ametisztel és színehagyott gránáttal, egyszóval: az őrizetlen drágaköveknek mindazzal a fáradt fényével, a melyeket az északi szél hord össze a sík-torok szélein. De egyben azt akarja, hogy hibe-maradjon régi urának és ne tegye le a komor és fáradt hónapok köntösét, a melyekben kivirágai.

A világért sem engedi, hogy árulója legyen és magára öltse a tavasz és hajnalpir fejedelmi ruháját. A rózsaszínt ugyan megengedi néha, de az is inkább csak egy sir mellett imádkozó szűz hideg ajkáról, halvány homlokáról kerülhetett. Szigorúan tilos a nyárnak és lángoló fiatalságnak, az új kic-sapongó életnek, a korlátlan gyönyörnek és duz-zadó frissességnek a színe. Semmi áron sem szabad lennie skarlátpirosnak, tüzesen cinóbernek, a pa-rancsoló, káprázatos biborszínnek. Tilos a kék szín is, a hajnal világos kékjétől a tenger s nagy tavak mélysötét indigójáig; szintugy a télizöld és sarkantynvirág buja lilája.

E helyett, mintegy a természetnek vigyázatlan-sága folytán, előkerül a virágok világának legszo-katlanabb és legmegbizhatatlanabb színe: a zöld, a melyet a virágkelyhek és koronák világában csak a mérges kutyatej visel. Míg ez a szín csak a tápláló levelekben van meg, itt, mint valami áruló-kem és halvány gonosztevő, alattomos módon be-lopózik a virágok közé. Árulója leszzen a sárgá-nak és félénken belemártja a holdfény kékes csil-logásába.

Még bizonytalan és csalóka, mint valamely szíj-játék a víz alatt; még csak gyöngén sugárzik a virágszirmok szélén; félénk és menekülni kész, roskadozó és ámitó, de kétségbevonhatatlanul meg-van. Itt van és tért foglal; napról-napra jobban befészkei majd magát és a hasadékon, a melyet megteremtett, minden pompája be fog áramlani szűzi birodalmába, és soha nem sejtett gyönyört fog szerezni nekünk. Ez pedig virágországban nagy ujság és emlékezetes hódítás!

Am ne higgye senki, hogy hiábavaló játék ily módon foglalkozni egy nem is hasznos és egyszerű növény szeszélyes alakulásával és még csak fejlődő színeivel. Azor, a kik a szepítésén fáradoznak és mind csodálatosabb alakot igyekeznek megadni neki, ép oly kevésbé érdemlik meg a semmibevevést, mint akár a tulipánnak, vagy más virágnak a ne-mesítői.

Ha sikerül megváltoztatni egy virágot, ez ma-gában véve még nem jelent sokat és mégis óriás dolog, hogyha közelebből vizsgáljuk. Nem egyér-telmű-e ez az évszázadok óta tartó mély törvények-nek a megváltoztatásával? Nem jelentve ez új irányt, korlátok átlépését, a melyeket eddig látat-lanban elfogadtunk? Nem azt teszi e, hogy véges akaratunkat közvetlenül ráerőszakoljuk az örök hatalmakra? És nem adja e meg a csodálatos, szinte természetfölötti hatalomnak a fogalmát az, ha meg tudunk változtatni egy természeti törvényt?

Ezért szeretem én a krizantémumot és köve-tem testvéri kíváncsisággal fejlődését. A kertű nö-vényzetnek ez a legalárendeltebbje, legengedelmesebbje és a legfigyelmesebbje. A virágja át van hatva emberi gondolkozástól és akarattól annyira, hogy szinte emberinek mondható. És ha a növény-világ még meg akarja mondani nekünk egyikét a maga fejtelmes szavaknak, a melyeket várunk tőle: talán a halottaknak ez a virága lesz az, a mely föltáruja előttünk a két első titkát, mint a hogy az állatvilágban az állati élet titkát valószínűleg a kutya, házi életünknek ez a szinte gondolkező társa fogja napfényre deríteni.

Menekül a török sereg.

— Futás Konstantinápolyba. — Bolgárok győzelmei a keleti harctéren. — Lüleburgász elveszett. —

Saját tudósítónktól.

Arad, október 31.

Tegnap török győzelmet, a török jobb szárny győzelmét jelentették Konstantinápolyból. Egy napig se tartott ez a győzelem: ma már ismét a bolgár haderő kerekedett felül és a Konstantinápoly felé vezető útjában újabb jelentős pontot foglalt el Lüleburgászban. A vereségre ítelt török sereget tehát Nazim pasa generalisszimusz sem tudta győzelemre vinni: a török sereg fut tovább Konstantinápoly felé és további defenzívára, még pedig most már kétségbeesett defenzívára van szorítva.

A trák harctér ilyen döntő jelentőségű eseménye mellett minden máshol folyó harc jelentéktelen ma a balkáni háborúban és erősen aktuálissá válik az európai beavatkozás kérdése a végső összeomlás előtt.

Ma érkezett távirataink ezek:

Megsemmisült a keleti török sereg.

Lüleburgász a bolgároké.

Szofia: (Érkezett reggel 3 órakor. Hivatalos.) Két napi harc után a bolgárok teljes győzelmet arattak a török haderő fölött. A törökök vad menekülésben Lüleburgász irányában indulnak vissza.

Szofia: A török visszavonulás vad derúttá változott. A bolgárok bevették Lüleburgászt, a török főhaderő helyét.

Szofia: Lüleburgász egész nap és egész éjjel folytatott rettenetes harc után a bolgárok kezébe esett. Részleteket még nem tudtak. Ma döntő csatát várnak Muradli, Csorlu és Stranza között.

Szofia: Megerősítik Lüleburgász elesésének hírét és a bolgárok nagy győzelmét a török főhadseregen, amely a legnagyobb rendetlenségben vonul vissza. Részletesebb hírek csak ma délután, vagy holnap reggel várhatók.

Szofia: A török Vardar-hadsereg teljesen föl-oszlásban van.

Szofia: A törökök jobb szárnyát, amely Lüleburgász mellett volt, teljesen visszaszorították. Ez a szárny visszavonul Csorlu felé. A keleti szárny, amely Viza mellett van, megtudott maradni állásában anélkül azonban, hogy döntő eredményt ért volna el. Lüleburgász bevételét következében a törökök keleti szárnya is kénytelen volt Zarai és Stranza felé visszavonulni. A Jenikiojtól nyugatra állott a kilenc hadosztályból álló török tartalék, amelyet a harcél centruma felé toltak előre, hogy a bolgárok további előrenyomulását megakadályozza. A harcél, amely tegnap Lüleburgász és Viza között volt, ma Csorlu és Stranza között van.

Szofia: A törökök elhagyták Demotikát, amelyet bolgár önkéntesek szálltak meg. Táviratok érkeztek, amelyek szerint a török csapatokat Lüleburgásztól egészen az Ergene folyóig visszaverték. A harc még folyik. A kormánykörök határozottan remélik, hogy Drinápoly néhány nap múlva megadja magát. Az ellenzéki vezérek is követelik, hogy a bolgárok győzelme után a területi státusquót megváltoztassák. A félhivatalos *Mir* azt írja, hogy a harctéren elért sikereket meg kell jutalmazni; a harctéren kiontott vért a kárpótlást senki meg nem tagadhatja.

Szofia, október 31. A döntő küzdelem vasárnap kezdődött meg a Marica és Ergene folyók alkotta háromszögben. A harcokat egy szárnyatámadás vezette be, amely a Havza-Baba Eski közti

vonatra irányult. A bolgár csapatok előrenyomulása innen keletre egészen a Stranca-fennsíkig sikeresen történt, csupán az utóbb említett ponton tudtak a törökök olyan ellentállást kifejteni, amely a további előrenyomulást megakadályozta.

Szofia: A főhadiszállásról érkezett jelentések azt mondják, hogy Lüleburgásznál a bolgárok oldaltámadása volt végzetes a törökökre nézve, miután tegnapelőtt dél óta mindkét részen a legnagyobb elkeserődéssel folyt a harc.

Stara-Zagora: Egy távirat, amelyet ma délután egy órakor adtak fel, *Stara-Zagorából*, a főhadiszállásról azt jelenti, hogy a bolgár sereg győzelme teljes volt. Hárem napon át tartott a vérés ütközet és Muradli körül volt a leghevesebb a harc. Ott ingott meg először a török sereg, azután eszeveszett irányban keresett menedéket. A törökök Csataldsza irányába futottak, nyilván ott akarták összegyűjteni utolsó erejüket. A bolgár lovasság mindenütt nyomukban volt. A bolgár főhadiszálláson úgy számítják, hogy a török sereg kétszázezer főnyi volt, ennél sokkal kisebb a támadó bolgár sereg. A törökök veresége végleges volt. A bolgárok nagy hadi zsákmányt ejtettek.

Szofia: A főhadiszálláson, ma délután félháromkor feladott távirat jelenti a hadügyminiszternek, hogy Drinápoly ostroma az időközben megérkezett segédterekkel szakadatlanul folyik tovább s az ágyúzás sohasem szünetel.

Mit akar Bulgária?

Bécs: Balkáni diplomataik köréből jelentik, hogy a bolgár kormány nem szándékozik fegyverszünetet kötni, hanem csak békétárgyalást hajlandó kezdeni Törökországgal, még pedig úgy, hogy más hatalmak közvetítését kizárja. A bolgár hadvezetőség egészen Konstantinápolyig akar előnyomulni.

Szofia: Szarafov, a konstantinápolyi volt bolgár követ arra a kérdésre, hogy mi lesz, ha Drinápolyt beveszi a bolgár sereg, így válaszolt: — Akkor egyenesen Konstantinápoly ellen vonulunk és csak a török fővárosban székelő nagykövetségnek volna módjukban előnyomulásunkat feltartóztatni.

Szofia: Az egyház körében úgy hírlik, hogy Bulgária a békefeltételek egyik pontjával azt kötné ki, hogy az Aja-Szofia mecsetet a görögkeleti székesegyház számára kell átalakítani.

„A drága hadsereg sikerei“ . . .

— Török hírforrások a harctérrel. —

Bécs: Az itteni török nagykövetség a harctérrel táviratokat kapott, amelyek szerint a harc még folyik. A törökök az egész vonalon nagy sikereket értek el.

Konstantinápoly: A hadügyminisztériumhoz a törököknek drinápolyi kitöréséről este érkezett táviratok szerint a törökök a bolgárokat a határhoz közel lévő Lefkeig és Üszküdarig üldözték. Hír szerint a Viza körül lefolyt harcban a bolgárokat pánik fogta el. (?)

Konstantinápoly, október 31. Nazim pasa főhadvezér tegnap kelt táviratában ezeket jelenti: — Csapataink a bolgárokat Drinápolytól négy órányira, Lefkem tájékán megverték és visszautították.

Konstantinápoly, október 31. A szultán Nazim pasa fővezérhez a következő táviratot intézte: Két távirat, melyben a drága hadsereg sikeréről szóló örömhírt közli, nagyon kielégített és örömmel töltött el. Melegen üdvözljük önt ép úgy, mint a többi parancsnokot, a tiszteket és csapatokat és mindnyájuknak üdvözlésünket küldjük. A távirat végül további győzelmei kíván a török fegyvereknek.

Konstantinápoly, október 31. A Viza mellett harcoló török hadtest nagy erősítéseket kapott. Midia kikötőjében a trapezunti redihadosztályon kívül idáig két újabb európai divíziót szállítottak partra, úgy mint a malatjai és borburti hadosztályokat. Mindezek az erősítések a hegyeken ke-

resztül Vízához érkeztek és nagyban növelték a török haderő súlyát. Konstantinápolyból tegnap este még újabb ázsiai csapatokat szállítottak hajóra, nyilván azzal a rendeltetéssel, hogy Midiába menjenek.

Konstantinápoly, október 31. A főváros lakossága aggodó és feszült érdeklődéssel lesi a harctérrel érkező híreket. A figyelem legjobban és csaknem kizárólag a drinápolyi ostromról és a Lüleburgász-vízi harcokról szóló jelentésekre irányul. A más harcterekről jövő hírekkel most senki sem törődik. Dalig a vezérkarhoz közel álló körökben nagy megelégedéssel nyilatkoztak a harctérrel érkező hírek tartalmáról.

London, október 31. A Morning Post állítólag jó forrásból arról értesül, hogy a törökök harmincezer embert szállítottak a Fekete tengeren át partra olyan helyen, ahonnan hátba támadhatják a bolgár sereget, vagy legalább annak balszárnyát. Ez a török hadsereg négy napi tengeri utat tett és így valahol Konstantinápolytól négy napi tengeri járó földre szállt partra. A csapat-szállítás a török torpedóhajók felügyelete alatt történt. A patraszállított csapat parancsnoka *Sefket* pasa.

Bombázzák Skutarit.

Rjeka: a montenegróiak tegnap minden oldalról megkezdték Skutari bombázását. A fellegvár környékén erős füstfelhők szállnak föl. A bombázás eredményét még nem tudják.

Cettinje: A tegnapi mára virradó éjjel a montenegrói csapatok rohamot intéztek a törökök által kitartóan védelmezett Tarabos vár ellen, de nagy vereségekkel voltak kénytelenek visszavonulni. A montenegróiaknak ez a roham a háromszáz halottjukba és sebesültjükbe került.

Rieka: Délben hivatalos értesítés jött, hogy *Vukotich* generális csapataival *Ipeket* elfoglalták. A lakók a bevonuló montenegróiakat élénken akklamálták. Az öreg szerb katadráléban Te Deumot celebráltak Miklós király tiszteletére.

Belgrád: a szerbek ma *Plevljét* elfoglalták.

Görög győzelmei.

Konstantinápoly, október 31. A görögök Tripotanonál és Xirolivadinál lefolyt csatározások után, melyeknél tizenhét görög megsebesült, bevették *Karaseriát*. Az albánok Epiruszban Messovot, az ott élő görögök centrumát felgyújtották.

Atén, október 31. Kocsánában a görög csapatok 400 ágyból álló, teljesen felszerelt tábori kórházat találtak. Az udvari szolgálat parancsot kapott, hogy a királynak generalisszimuszi díszegyenruhát küldjön. Mescovo epiruszi várost, mely a Pindusz hegység lábánál van, a törökök fölgyújtották. E hír Görögországban nagy elkeserődést keltett. A virágzó városból kiváló görög emberek kerültek ki, köztük *Averof* ismert bókász adakozó, akinek Görögország sok alapítványt köszönhet. A török hadseregből megsebesült görögök ma Trieszten át ideérkeztek. Mint tartalékosokat fogják őket a görög hadseregbe besorozni. Zászlók alatt végigvonultak a városon és harci dalokat énekeltek. Az utcákon összegyűlt embertömeg élénk ovációban részesítette őket.

Atén: A görögök *Provizát* minden ellenállás nélkül elfoglalták.

Törökország felosztása.

— A nagyhatalmak közbelépése. —

Konstantinápoly: Hír szerint úgy a vezető török körökben, mint a balkáni államokban is bizonyos békehajlam vehető észre. Azt hiszik, hogy a jelen pillanat alkalmas volna annak megkísérlésére, hogy a béke számára az utat egyengessék, amennyiben rámutatnak arra, hogy a háború befejezése nem csupán a hadviselők, hanem Európa érdekében is volna.

Atén: A félhivatalos lapok azt írják, hogy egészen kétségtelen, hogy európai Törökországot föl fogják osztani, de hozzátesszik, hogy nem a nagyhatalmak vannak erre hivatva, hanem a szö-

veleséges Balkán-államok, amelyeknek egyedül van oguk erre a területre, amelyet a török hordáktól megtisztítottak. A nagyhatalmaknak hálásnak kell lenniök azért, hogy a Balkán államok megszabadították a keleti kérdés megoldásának nehézségeitől és most már csak az a földadat vár rájuk, hogy a háború eredményét tudomásul vegyék. Intervenciójukra semmi szükség sincs.

Bukarest: A király ma és holnap a nagyhatalmak képviselőit kihallgatáson fogadja. Ezeknek a kihallgatásoknak nagy politikai fontosságot tulajdonítanak.

Üszkü: A balkán szövetség a vámunió kívül katonai uniót is akar létesíteni. Arról is szó van, hogy a négy Balkán állam közös parlamentet és közös flottát tervez és hogy a hadsereget egyenlő uniformissal fogja ellátni.

Kopenhága: A dán királyi család a frezenszborgi kastélyban családi tanácskozást tartott, amelyen azzal a tervvel foglalkoztak, hogy a két új balkáni fejedelemség, Macedónia és Albánia élére Károly svéd herceget, illetőleg Harold dán herceget állítsák. Oroszország, Anglia és Franciaország már hozzájárultak ehhez a tervhez. A két herceg és az özvegy cárné részt vettek a családi tanácskozásban.

A török fővezér elesett?

Szofia, október 31. A bolgárok lülbürgászi győzelme elhatározó jellegű. A törökök óriási veszteségeket szenvedtek. A Csorki felé menekülő török csapatokat a bolgárok erőiesen üldözik. Nazim pasa hadügyminiszter generalisszimusz *hir szerint fogságba került,* más oldalról azonban azt jelentik, hogy Nazim pasa *elesett.*

Két tűz között.

Vranja: A főhadiszállásnak azt jelentik, hogy a menekülő törököknek arra sem maradt idejük, hogy Kumanovó és Velez között a vasutvonalat elrontsák, csak az első néhány méternyi vonalat robbantották fel, amit rövid idő alatt rendbehoztak, úgy, hogy most egész Köprülüig rendben van a vasut. A közlekedés már meg is indult rajta. A törökök innen Gosztivar és Prilip irányában menekültek, s valószínű, hogy ott szembe fognak kerülni a már odáig előnyomult görögökkel s ilyen módon két tűz közé kerülnek.

Az ex-szultán új fogsága.

Konstantinápoly: A Loreley állomáshajó, a mely fedélzetén Abdul Hamid ex-szultánt szállította, egyenesen a Csiragan palota előtti kis öbölben vetett horgonyt, úgy, hogy az ex-szultán azonnal a számára kijelölt palotába léphetett a hajóról. Abdul Hamidot Konstantinápolyból valószínűleg átszállítják ázsiai Törökországba Angora városába.

Keresztény mészárlás Törökországban.

Berlin, október 31. A Vossische Zeitung értesülése szerint tegnap Konstantinápolyban a tüntető csöcselék husz keresztényt megölt és Kaszim városrészben igen sok bolgárt lemészárolt. A tüntetők, mintegy ezren, Tophane városrészéből kiindulva zenekarral, török felirású vörös zászlókkal bejárták a külvárosokat. A tüntető menetet szofták vezették.

Konstantinápoly: Noradunghian külügyminiszter a leghatározottabban megcáfolja azokat a külföldön elterjedt híreket, amelyek azt ujságolják, hogy Sztambulban keresztén mészárlások voltak. Becsület szavára kijelenti, hogy nem igaz. Törökország örült volna, ha Európával is bonyodalmakba akarna bocsátkozni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Péntek: Délután: *Az ördög pirulái,* énekes bohózat. Este: *Limonádé ezredes,* operette, másodszor.

Szombat: *Limonádé ezredes,* operette harmadszor.

Vasárnap: Este: *Felhő Klári,* népszimű. Az aradi színházalap javára.

Képkiallítás.

Tavasszal Aradon elért sikerei után november elsején másodszor nyitja meg nagyarányú képkiallítását Solymosi Márton fővárosi műkereskedő a Kerpel-féle könyvkereskedés helyiségében. Négy-száznál több művészi festményt mutat be ezuttal Solymosi az aradi közönségnek és kollekciója talán még nagyobb arányú és gazdagabb, mint tavaszi aradi kiállításán volt. Csupa elismert, kitűnő nevű magyar festőművész munkája ez a négyszáz kép, amely betölti a Kerpel-féle helyiségeket. A kiállítás egyik legértékesebb darabja Margittay Tihamér Október elsején című régi szép festménye, amelyet a gróf Festetics Andor-féle gyűjteményből vásárolt meg Solymosi.

Nagyobb kollekcióval szerepel a kiállításon Nyilassy Sándor, akinek nemcsak művészi, hanem nagy kiállításokon kitűntetett képei kerülnek ezuttal az aradi műbarátok szeméi elé. Bosznay István egy hatalmas méretű téli tájképen kívül több kisebb festményét is kiállítja, amelyek egytől-egyig méltók a kiállítás színvonalához. Csók István friss, mindig új témákat kereső művészete kitűnően érvényesül a tárlaton levő képein, amelyek közül az Aratók című vászon hatása a legnagyobb. Dudits Andornak egy nagyobb történelmi festményén kívül szép figurális képei láthatók a kiállításon. Pállya Celesztin, de Pállya Károly művészi munkái époly szembetűnőek, mint Olgyay Ferenc, néhai Pataky László, Herrer Cézár, Kézdi-Kovács László és Juszó Béla alkotásai.

Pörge Gergely jellegzetes művészi rajzaiból és festményeiből is bemutat néhányat az aradi közönségnek a kiállítás. Oppel Magda, aki a műcsarnok tavaszi tárlatán a Harkányi-féle akvarell-díjat nyerte, ezuttal is művészi akvarelleket állít ki. Feszty Árpádné Jókai Róza művészi csendéletei, Romek Árpád színekben gazdag képei — ezek közt egy oláh ember erőteljesen rajzolt vászna — művészi kvalitásaikkal biztosan hatnak. Szepesi Kuzska Jenő, a modern Gulácsy Lajos, Pentalei Molnár János, Udvary Géza, Gergely Imre, Heyer Artur, Hegedüs László, Papp Bertalan és Papp Emil, az érdekes fiatal Joachim István és még sokan szerepelnek aláírott festményeikkel a sikerült tárlaton, amelyen nemcsak gazdag, hanem értékes és művészi képeket halmozott össze Solymosi Márton műkereskedő. A képek megtekintése díjtalan, vételárunk pedig a művészi értékhez mérten mérsékelt és elfogadható. A képkiallítás kétségtelenül ezuttal is olyan látogatott és sikeres lesz, mint tavasszal és amint ezt művészi kvalitásai révén meg is érdemli.

* **Limonádé ezredes.** (Operette 3 felvonásban. Írta: Harsányi Zsolt. Zenéjét szerzette Vince Zsigmond. Bemutató előadás.) — Ebben a szezonban ma került a közönség elé a harmadik operett-újdonosság és ugylátszik ebben találta a publikum a legnagyobb mulatságát. Nehéz volna ennek valami elfogadható magyarázatát adni, mert semmivel sem ötletesebb Harsányi librettója, mint akár az Asszonyfaló é, akár a Szép gárdistá-é, hanem inkább a tömegpszichológiának egy különös szeszélye lehet az oka a nagyobb, a sajnosabb sikernek. A közönség jó kedvében volt s így sikere volt a leggyatrább szójátéknak s a legelcsépeltebb

viccnek is olyan elementáris sikere volt, olyan har-sogó kacagás kísérte, mint Flers vagy Cailletnek leg-ötletesebb szellemi sziporkáit. Hja, ez a közönség-szuverenitása és az előtt meg kell hódolnunk. Hiába írják, hogy láttunk mi már ennél sokkal különb ope-rettet is megbukni, hallottunk különb zene nyomán is kétségbeesetten ásitozni, hiába említenénk, a Limonádé ezredesen jól mulatott a közönség, a darab tehát sikerrel fog egyideig szerepelni a repertoáron. Nincs benne semmi különös, semmi eredeti, új, ötletes, vagy meglepő, egészében azonban szórakoztató, a muzsikája kedves és mulatságos, táncok, énekszámok szép szá-mal tarkítják, a darabot jól adják és ezzel mindent elmondunk a Limonádé ezredesről. Aradon nagy am-bícióval hozták színre Vince operettjét. Az ezredes-t — hát ki is adhatta volna más — Győző játszotta, a társulat egyetlen törzstisztje. Pompás játéka tetszett a közönségnek és sok-sok tapsot juttatott a kitűnő művésznek. Diósy Nusi határozottan kedves és szép volt Lenke szerepében, partnere Nógrády Malvin volt, akinél állandó és előnyös haladást konstátálunk ugy játékokban, mint énekekben. A tetszésből Nusin kívül neki is kijutott. Rontay Boriska táncával ért el ma is nagy sikert. A hölgyek közül kisebb szerepekben is tetszet-tek Benkőné, Fűskerty és Hampel Ilona. Balázs Gravenstedt hadnagyot adta élvezetesen, Hajdutska tiszt szolgája pompás kabinetalakítás és ujjában is növelte a tehetséges színész máris értékes népszertű-ségét. Várnay egyetlen jelenetével is tudott tapsot kapni. Dolly, Huszár és Polgár egyformán tetszet-tek. A zenekar dirigensét Tülgert, ma koszorúval tisztelte meg a közönség. Nem mulaszthatjuk el figyel-meztetni a rendezőt a szereplő tisztek ruházatára. Kopott, rendetlen, félig civil, félig katona ruhában még sem lehet az aradi színpadon huszártiszteket szere-peltetni. Ez nem mozgósítás, hanem parádé, tehát lássák el a színészeket megfelelő ruhákkal. H. G.

* **Arad nagy almanachja.** Arad ipari, ke-reskedelmi életében megbízható vezérfonalnak ké-szül az a tartalmára sokoldalú, adataira kimerítő-n részletező könnv, amelynek szerkesztésére két aradi ujságíró: Lippai Dezső és Sulik Kál-mán vállalkozott. Az almanach körülbelül husz-ivnyi tartalommal jelenik meg s feldőleli Arad vá-ros törvényhatósági bizottságának arképcsarnokát s minden egyes törvényhatósági bizottsági tag-élettrajzi adatait és közéleti tevékenységének is-mertetését. Az aradi ipar és kereskedelem kép-viselőinek teljes névsorán kívül a nagy almanach tartalmazni fogja az aradi pénzintézetek, ipari vállalatok és egyéb közgazdasági testületek név-sorát, azoknak kimerítő történetével az alapítástól kezdve a mai napig. Sok munkát, gondosságot és körültekintést kíván egy ily nagyszabású munka s a szerkesztői mindig a legközvetlenebb a leg-autentikusabb forrásokból merítik az adatokat, a személyieket maguktól az érdekeltektől, az intéz-ményekre és vállalatokra vonatkozókat a veze-tőségétől.

* **Az eskü halottja.** (Az Apolló-színház nagy slágere.) Mindszentek ünnepén csodás műsort mu-tat be az Apolló színház. Színre hozza a legújabb magyar mozidarabot, amelyet e rovat más he-lyén méltatunk s ezzel együtt vetítésre kerül „Az eskü halottja” című nagyszabású kétfelvonásos dráma, amelynek kiválóságai az Italla filmgyárát dicséri.

* **Pénteken, Mindszent-napján két előadás lesz.** Délután az *Ördög pirulái,* este *Limonádé ezredes* kerül színre, amely a csütörtöki bemutáton nagy sikert aratott. Szombaton szintén a *Limo-nádé ezredes* van műsoron.

* **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután az Asszonyfaló címszerepét Inke Rezső jőnevű vidéki színész játssza. — Este az aradi színház-alap javára bérletszünetben a Felhő Klári nép-szimű kerül színre.

* **Primrose kisasszony.** A jövő héten be-mutatóra kerül a francia vígjátékok legkitűnőbbje, Flers és Caillavet gyönyörű alkotása, a Primrose kisasszony, melyet Beregi Sándor dr. rendez.

* **60 kötet könyv 1 kor. 40 fillért, 180 hangjegy 2 kor. 40 fillért kaphatók Kerpel László köl-csönzőintézetében, Aradon.**

* **A halász leánya.** (A legújabb magyar film az Apollóban.) A Hunia magyar filmgyár eddigi alkotásaival bebizonyította, hogy a kinematográfia terén is megállja a helyét Magyarország. Azok a képek, amelyeket eddig a kibocsátott a Hunia filmgyár, nemcsak itthon, hanem a külföldön is nagy sikereket arattak. A magyar filmgyártás megalapozott sikerét nagyban növelni fogja a legújabb magyar film: „A halász leánya”. A képnek rendkívül érdekes, megkapó meséje van. Az egész cselekmény elejétől végig a Dunán játszódik le. A folyam magas partjának festői részletei gyönyörű keretül szolgálnak az izgalmas, de egyben poétikusan bájos történetnek, amelynek technikailag tökéletes felvétele igazán összhangzó az a páratlanul finom művészettel, melyet a Vigszínház kitűnő művészeinek együttese ezuttal is érvényre jutat. Az öreg halászmestert a mi jó, kedves ismerősünk, az öreg Vendrey tata játsza. Ismét gyönyörködhetünk az ő bájos egyéniségében. Főbb szerephez jutott még Huszar Iren, Győző Lajos és Hajdu Ákos. Az aradi Apollószínház nagy előkészületeket tett a darab premierjére, amely holnap, a mindszenti ünnepnapon lesz. Az ünnepre való tekintettel az előadások már délután két órakor megkezdődnek. 177

* **Culp Julia aradi dalestélye.** December hó 1-én tartja egyetlen dalestélyét *Culp Julia*, a világhírű énekesnő a Fehér Kereszt nagytermében. Jegyek *Kerpel Izsó* könyvkereskedésben kaphatók.

* **A vig özvegy.** (Magyar film az Urániában.) Bizonyára a legnagyobb érdeklődéssel fog találkozni a közönség körében a Vigszínház legújabb pompás timje a Vig özvegy, melyet nagy áldozatok árán az Uránia színház szerzett meg előadásra. Pikantériája ennek a felvételnek, hogy nem operettszínészek játszanak, hanem a Vigszínház kitűnő gárdája, melynek olyan fenomenja van, mint Vendrey, akinek Nyegus pompás szerepe jutott ebben a világhírű darabban. Ehhez a képhez nem kell sok kommentárt írni, meg fogja azt nézni mindenki magaért a darabért és a szereplőkért. A Vig özvegyet két napig tartják műsoron, még pedig pénteken és szombaton. 175

* **Kézikönyv a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok új adózásáról.** Ez a címe *Knepp Sándor* dr. pénzügyminiszteri pénzügyi segédtitkár új könyvének, a melyben rendszeresen tárgyalja az új adókövetési szabályokat. A részvenytársaságok, szövetkezetek és egyéb nyilvános számadásra kötelezett vállalatok új adózása terén minden részletkérdésben alapos és megbízható felvilágosítást nyújt. A könyv magában foglalja az Auszriával kötött adóügyi egyezményt is, és öt részből áll. Az első rész tárgyalja a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok keresési adóját (1909. évi VIII. és 1912. évi LIII. törvények); a második rész a jövedelmi adót, a harmadik rész a tőkekamat- és járadékadót (és a. n. betéti kamatadót), a negyedik rész a házádot (szerzőnek korábban megjelent „A magyar házádot kézikönyve c. műve alapján), és végül az ötödik rész az adófizetés módjait. A könyv a szerzőnél (Budapest, I., pénzügyminiszterium) rendelhető meg. Ára vászonkötésben 6, fűzve 4 korona.

* **Bűn és bűnhődés.** (Pénteken először az Urániában.) Óriási hatásra számíthat a Vig özvegy mellett az Uránia másik slagerja a Bűn és bűnhődés, a verista irodalom egyik kolosszális remekműve. Egy gazdag gyáros felesége megcsalja az urát a gyár mérnökevel. A férj megtudja gyalázatát és egyik randevu napján elcsalja a mérnököt épülő hajójára, ott bezárja egy kajútba ő maga pedig a randevu helyére siet. A mérnöknek sikerül kiszabadulni és azon feltételeken, hogy a gyáros megbolondult a mentőkért siet, akik a vízszintlátáson felbőszült gyárost a tébolydaba szállítják. Két évig tartják ott a szerencsétlen embert, kitől elválik a felesége és feleségül megy a mérnökhöz. Epen az esküvő napján szabadul ki a tébolydából a gyáros, aki megtudja, hogy az új házasa nászútra utaznak. Már a kupében ülnek, mikor felugrik a vonatra a gyáros és irtózatossá küzdelem után megöli és kiröpíti a vonatról vetélytársát, aztán felesége után veti magát, aki a vonat tetejére menekül előle, ide is követi és rettenetes dühködés után együtt zuhannak a földre. Az izgalmas képet szintén két napig adják elő. 175

Konstantinápoly védelme

— A török főváros erődítményei. —

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, október 31.

A bolgároknak mai győzelme *Lüleburgásznál* azt eredményezte, hogy a nagy harc *Konstantinápoly falaihoz közelebb fog lefolyni.* Ezzel aktuálissá válik a török főváros kellőleg megerősített voltának kérdése is. Konstantinápoly tudvalevőleg úgy szárazföldi, mint tengeri oldalról meg van erősítve. A tengeri erősségek a Boszporusz és a Dardanellák között ájáról szolgáló Arany-szarny öböl elzárására készültek és a háboruban mindaddig nem jönnek számításba, amíg tengeri ellenség nem intez támadást a főváros ellen. A görög flotta pedig sokkal gyöngébb, semhogy a Dardanellákba behatolást is megkísérelhetné, a Boszporusz felől tehát csak abban az esetben történhetne támadás, ha Oroszország szólna bele a Balkáni háborúba.

Sokkal előbb juthatnak szóhoz Konstantinápoly szárazföldi erődítményei. Európai Törökországban az a része, amelynek csúcsán a főváros fekszik, a Fekete- és Márványtenger által határolt hetven kilométer hosszú félsziget. A turak szárazföldtől a Szihori és Kaleondzsik fok közti vonal választja el a félszigetet. Ez a negyvenöt kilométer hosszú vonal alkotja a főváros első védelmi frontját. Ezen a védelmi vonalon belül kétféle rendszerű erődítmények védelmezik Konstantinápolyt. Az első védelmi vonalat gyalogsági sáncokból és fedett kisebb erődítményekből álló *noyeauk* alkotják, a második erődítmény övben pedig nehéz ágyúkkal felszerelt bombamentes vasbeton rendszerű *páncélerődök* állanak szemben az ellenséggel.

Az utolsó orosz-török háború óta a törökök minden előkészületet megtettek arra az esetre, ha a fővárosnak hosszabb ostromot kellene kiállnia. Ekkor, tehát harmincöt év előtt, készítették a Csataldai körüli kiterjedő megerősített védelmi vonalat, negyvenöt kilométernyire Konstantinápolytól nyugatra. A Fekete tengertől a Márvány tengerig ezen a helyen a derkoszi tó és Kücsük-Csekmédze között harminchat kilométer hosszú vonalat kellett megerősíteni. 1877. tavaszán az orosz haboru kitörése előtt teljes erővel fogtak hozzá ezeknek az erődítményeknek az építéséhez, azonban csak felig tudták befejezni és a következő év januárjában, amikor az oroszok előrenyomulása csaknem Konstantinápoly falaiig üzte vissza a török hadsereget, nem ezek az erődök, hanem a san-stefanoi béke mentette meg Konstantinápolyt az elfoglalástól. Négy évvel később a török kormány általános erődítmény-építési tervet dolgozott ki és ebben legfontosabb feladatnak a csataldai védelmi vonal modern megerősítését tűntette fel. Az összes központi erődítményeket újja építettek és huszonhét régi sáncot tüzérségi utagek beállítására alkalmassá tettek. Ma a csataldai vonal Konstantinápoly külső erődítmény-sorozatát alkotja. Oly mértékben előre-tolt erővonal, amely a főváros bombázását kizárja. A balkáni háború kezdetén ezeket a jórészt földszanc erősségeket nehéz ágyúkkal szerelték fel és jelenleg kétszázal több nehéz és közepes löveg áll az erősségekben, jobbra Krupp-féle tizenket tizenöt centiméter kaliberű várágyúk. Ezen kívül mozsarak és tarackok állanak a védőcsapatok rendelkezésére.

A védelmi vonalnak nagy erőssége az, hogy két szarnyával a tengerre támaszkodik, leggyengébb pontja pedig az északi részen van, ahol sűrű erdők könnyítik meg az ellenségnek az erődítmények megközelítését. Konstantinápolynak magának a csataldai erősségeken kívül nincsen számottevő védelme. A főváros ősrégi várfalai, amelyek még a bizanci időkben maradtak meg, teljesen összeomlottak és a modern hadviselésben még

rohamtámadás ellen sem adnak biztonságot. Mind-ezt összevéve Konstantinápolyt inkább a természet védi, mint az erődítmények, mert ha a csataldai erődítmények csak olyan ellentállást fejtenek ki, mint Kirk-kilissze erődítményei, akkor könnyen teljesíthet a bolgárok álma: *Konstantinápoly bevétel.* De épen ebben az utolsó erősségben, a főváros végvárában a legelkeseredettebb ellentállás várható a törökök részéről.

A Kobrak-cég válsága.

— Négy millió differencia. —

Saját tudósítónktól.

Budapest, október 31.

A Magyarországon népszerű cipőgyárak egyike, a *Kobrak-féle cipőgyár részvenytársaság*ról ma váratlanul válságos hír terjedt el a tőzsdén.

A társaságot néhány évvel ezelőtt *Kobrak Mór*, egy Csehországból ide származott üzletember alapította. Nevét a külföldön is ismerik, még pedig mint olyan emberét, akinek biztos látása és éles üzleti érzéke van. A cipőgyár-részvenytársaság három helyen alapított gyárat: *Bécsben, Budapesten és Vácon.* Kobrak a gyár igazgatásával rokonát, *Neugebauer Sándort* bízta meg, aki mintegy öt-hat éve vezeti a társaságot és a gyárak üzemét. A gyáraknak nagy üzleti sikerük volt a eleinte igen jól mentek. Annak idején, mikor a budapesti gyárat alapították, a *Budapesti bank* finanszírozta. Utóbb a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* is résztvevő tőkéjével az üzletben.

A gyár, mint üzlet igen jó jövődelmet hozott. *Neugebauer Sándor* azonban *Kobrak Mór* tudta nélkül nagyobb arányú spekulációba bocsátkozott. Az utóbbi börzeviharak ezt a spekulációt kedvezték, ugyanezért, hogy *Neugebauernek* néhány millió korona differencia szakadt a nyakába. A banktörökben látták ezt: a merész spekulációt és már régen tartottak tőle, hogy a cipőgyár pénzügyi helyzetén és biztosításain röst út. Az értéktőzsdén is már régen tudták ezt és sokat suttoztak róla, de nyilvánosan csak ma délután pattant ki hirtelen, hogy *Neugebauer Sándor* eltűnt.

Arról is beszéltek, hogy a gyár *fizetéseketlen lett*, ez a föltervés azonban nem bizonyult valósnak. Kobraknak ugyanis oly nagy vagyona van nemcsak a cipőgyárban, hanem azonkívül is értékpapirokban és egyebekben, hogy a gyár érdekében a spekulációkból származott differenciákat könnyen tudja fedezni és elintézni.

Neugebauer már néhány nappal ezelőtt elment és eddig senki sem, még családja sem tudja, hogy hová lett. A tőzsdén óriás feltűnést keltett az eset, mert *Neugebauer* is tőzsdégyőző volt korábban, mielőtt átvette a Kobrak-gyár igazgatását és általában igen ügyes embernek tartották.

A piacra alig lesz nagyobb hatása ennek az esetnek, mert biztosra veszik, hogy Kobrak, akit ügyes üzletembernek tartanak, elfogja intézni könnyelmű rokonának ezt a botlását. A pénzügyi helyzet, ahogy a tőzsdén beszélnek, ebben az ügyben 3-4 millió passzív, amivel szemben megfelelő aktív áll rendelkezésre, sőt Kobraknak, ha minden kötelezettségét kielégíti, akkor is marad 4-5 milliója. Kobrak, aki tőzsdébizományos is, néhány éven át aradi kommitensekkel is dolgozott.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Pártoskodó városi tanács.** *Kiskunfélegyházáról* jelentik: *Kiskunfélegyháza* város tanácsáról *Tóth Endre* dr. helybeli ügyvéd egy leleplezésében azt állította, hogy a tanács hivatalos tetteiben a protekció, a törvényellenes határozatok és a jogfosztások veszélyes eszközökhez folyamodik. Az ügy a kecskeméti bír. társaságak elé

került. A kir. ügyészség rágalmozás miatt emelt vádat Tóth dr. ellen. A bizonyító eljárás befejezte után vádlottat a vád alól a törvényszék *jölmertette, mert a valódiságot bizonyítva látta.* Indoklásában tényként állapította meg, hogy addig, míg a Kneffel-féle kávéház bérlője 48-as érzelmű volt, a tanács megengedte az utcai terraszt és mihelyt a bérlő munkapárti érzelmű lett, a terraszt lerombolni és bérlőt birságolni rendelte anélkül, hogy a körülmények egyébként változtak volna. A kir. ügyész az ítéletben megnyugodott, sértett felebbezését pedig a törvényszék visszautasította.

A zsentri főispán zsidó felesége.

— Bonyodalmak Szemző Gyula kinevezése körül. —

Tájékoztató tudósítás.

Szabadka, október 31.

A Bácska előkelő családjait szokatlanul érdekes ügy foglalkoztatja most. A lemondott bajai főispánnak, Szemző Gyulának újból való főispáni kinevezése elé különös akadályokat gördítenek most titkos kezek.

Szemző Gyula, aki dúsgazdag zsentri családból való, éveket ezelőtt Zomborban udvarolt Ungár Károly földbérli szép leányának, Ilonkának. A fiatal ember ellentmondást nem tűrő határozottsággal jelentette ki, hogy a bájos zsidó leányt feleségévé teszi. A zsentri fiu szülei értésére adták Szemző Gyulának, hogy nem adják beleegyezésüket e házasságba és Zomborba mindent elkövetnek a házassági terv megghiúsulása érdekében.

Szemző Gyula viszont előre biztosítani akarta magának az esküvő zavartalan lefolyását és ezért külföldre szöktette szíve választottját. Miután egyik külföldi városcsúcsban megesküdtek, a nászutat követő hetekben visszatértek a Bácskába. A zsentri család kis ideig még duzzogott, azonban nemsokára szíves szeretettel fogadták maguk közé a Szemző Gyulánévá lett művelt Ungár Ilonkát.

Évekkel ezelőtt Szemző Gyulát kinevezte a király Baja város főispánjává. Ebben az állásában nem maradt meg sokáig. Most ismét megüresedett a bajai főispánság, mert Vojnich István báró lemondott és rövid időn belül a Ferenc csatorna igazgató-elnökévé fogják kinevezni. Most aztán nemcsak Bajának, hanem Bácsodrogmegyének és Zombornak is keresett a kormány alkalmas főispánt. Ugyanis ezt a három közjogi méltóságot egy személylyel akarta a belügyminiszter betölteni. Legmegfelelőbb volt erre a Bácskában rendkívül népszerű Szemző Gyula, aki hajlandó elfogadni a neki felajánlott pozíciót. Ám ez a kinevezés akadályokba ütközött. Csernoch János kalocsai érsek, akinek működési körébe tartozik a fél Bácska *Széchenyi* Miklós gróf nagyváradi püspökkel egyetemben kitűnő összeköttetésük segítségével meg akarják akadályozni Szemző kinevezését. Azt említik okul, hogy Szemző felesége zsidó nő és olyan nagy katolikus vármegyében, mint Bács-megye, nem tud kellő társadalmi működést kifejtetni az, aki nem egy hitet vall a megye lakosságának többségével.

— Különben is — hangoztatta a két egyház — Bács-megye alispánja ágostai evangélikus, főjegyzője görög keleti, tehát a főispán feleségének nem szabad zsidónak lenni.

Mint Szabadkán beszélik, a főpapi közbelépés nem járt eredménnyel, mert Szemzőt legközelebb kinevezi a király a hármas méltóságra.

Legujabb.

— Veszélyben az Ázsiai török birodalom is. —

— Lapzártá után érkezett táviratok. —

Szofia: A bolgár hadsereg ma energikusan verte vissza az ellenséget. A törökök teljes rendtelenségben Razdi és Csokju felé menekültek. Nagyszámu ágyuk, municiók, lőszeres és más hadi eszközök estek a bolgárok kezébe. A bolgárok számos foglyot ejtettek. A bolgárok vesztesége összehasonlítva a törökökével csekélynek mondható. Erali és Maras városokat fölggyújtották a törökök, az összes keresztény lakosságot leölték, Melmik környékén az összes helységeket fölperzselték.

Páris: Az itteni diplomaták kivétel nélkül nagyon pesszimistikusan ítélik meg a törökök helyzetét s az a vélemény, hogy az Ázsiai török birodalom is veszedelemben forog. Erre való tekintetből a francia kormány hadihajókat küldött a syriai vizekre, mert ott Franciaországnak nagy érdekei forognak kockán. Az Ázsiai török birodalom sorsáról aggasztó hírek érkeznek.

Berlin: Mint a Berliner Tagblatt diplomáciai körökből jelenti, a nagyhatalmak abban az esetben, ha az idegenek élete veszélyben forogna Konstantinápolyban, valamint Szalonikiban, a törököket a tengeri oldalról megtámadják. Az erre szükséges intézkedéseket megtették.

London: Az angol alsóház mai ülésén King kérdést intézett Grey külügyminiszterhez az irányban, vajon elvannak-e határozva a hatalmak, hogy Macedóniát tekintet nélkül a háború kimeneteleire, törökterületek tartásáig meg? Grey erre azzal válaszolt, hogy igenis közlések mentek a hatalmakhoz, amelyek a háború megváltoztatott helyzetére való tekintettel eszmecserét provokáltak. Hogy ezen eszmecsere milyen irányban fejlődött, erre vonatkozólag a háború mostani állapotában nyilatkozatot tenni sem a brit, sem a nemzetközi politika érdekében nem tartja helyesnek.

Végül King kérdést intézett Greyhoz oly irányban, hogy vajon helyesnek találja-e, hogy Angliában a balkán háború hadviselő felei részére pénzügyi manipulációk hajtának végre, amelyeknek céljuk a balkán államokat pénzzel ellátni a háború tovább folytatására. — Grey erre azzal felelt, hogy ezen ügyben nyilatkozni nem kíván, de kijelenti, hogy meggyőződése szerint ebben az ügyben az államnak nincs joga befolyást gyakorolnia a pénzemberekre, akik saját maguk követik a maguk útját.

VÁROS ÉS MEGYE.

A Kereskedők Otthona. Az Aradi Kereskedők Körének a törvényhatóság közgyűlése a Ferenc József városrészben ingyen telket adott, hogy ott 1912. év végéig Otthonát felépítse. A kör vezetősége ma azzal a kéressel fordult a városhoz, hogy ezt a terminust hosszabbítsa meg három évvel, mert a Ferenc József városban ez idő szerint építeni nem lehet, részben nincs megoldva a vizszolgáltatás kérdése a vízvezetési pör eldőltségéig, másrészt pedig a pénzügyi viszonyok is olyanok, hogy nagyon kockázatos lenne a házépítés. Minthogy a Kör az otthon kérdést időközben megoldotta azt is kéri, hogy a telket más kereskedőintézmény létesítésére használhassa fel és ott akár kereskedők gyermekei részére internátust, vagy más ehhez hasonló közintézményt valósíthasson meg.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	— 151
Mellékállomás	— 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

HIREK.

Csernovics Diodor ünneplése.

— Bankett a jószágigazgató tiszteletére. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

Impozáns és lelkes ünnepeltetésben volt része ma este Csernovics Diodor dr. miniszteri tanácsosnak abból az alkalomból, hogy a király a Ferenc József rend középkeresztjével tüntette ki. A Központi szálló nagyterme szüntől megtele a tiszteletére öt vármegyéből összerendelt tiszviselőkkel s a bankett impozáns megnyilatkozása volt ama ragaszkodásnak és szeretetnek, amelylyel a Csernovics Diodor dr. kiváló és szeretetreméltó egyénisége iránt viseltetnek.

A banketten számos felkészöntő hangzott el.

Csernovics Diodor dr. a királyra mondott lendületes beszédet. János Győző kir. tanácsos, Lászlóffy István jogügyi főtanácsos, Lelkes János számtanácsos az ünnepeltre, Nagy Orbán dr. pedig a miniszteri tanácsos családjára mondtak sikertől tósztokat.

Az ünnepelken kívül résztvettek többek között:

Lászlóffy István jogügyi főtanácsos, János Győző kir. tanácsos, jószágfelügyelő, Pokay Dezső jószágfelügyelő, lovag Asbóth Béla jószágfelügyelő, Nagy János, Törőssy Géza dr. jogügyi tanácsnok, Buja Sándor titkár, Pohl Ferenc főmérnök, Karácsonyi Gyula ispán, Mattyasovszky Aladár intéző, Novák Elemér dr. ügyész, Barkási Sándor dr. ügyész, Laczkovich Gyula dr. jogügyi tanácsos, Molnár György, Kovács Gyula, Dessewffy Bódog tanácsnok, Ember Manó, Nagy Orbán dr., Rethfalvy Jenő, Bajthay Mihály dr. segédtitkárok, Matasowszky Oszkár gard. intéző, Menyhárt Károly kinezt. ispán, Gyürky Elek számvizsgáló, Bernáth Sándor ispán, Szabó István mérnök, Makra Zsetán dr. ügyész, Csiky Sándor, gazdasági segédtitkár, Lelkes János, Wolf Ferenc, Topán Sándor, számvizsgálók, Pataky József főmérnök, Nemethy József dr., Kabdebo János, Nemethy Béla dr., Nagy József dr., Kovácsky Kálmán dr., Tomcsányi Belizár, Sepsy Dezső dr. fogalmazók, Rethfalvy Gyula, Dniel Péter, Zahl Nándor, Andor Béla, Szigethy Béla, Szalárdy Géza ellenőrök, Nádasy Emil, Székely Győző, Babarczy Jenő báró, Petry Zsigmond, Széplaky Andor, Léhtay István gazdasági segédtitkár, Kleer Ferenc atb. atb.

— Utcai tüntetés. Budapestről jelentik: Tisza István gróf a képviselőház ülése után a Belvárosban át ment hazafelé. A rendőrség emberei, legnagyobb részt detektívek, bizonyos távolságban követtek. Midőn Tisza a Kossuth Lajos utca sarkához ért, a rendőrség emberei eltávoztak és csak néhány detektív követte egy-két lépéssel. Tisza innen a Dob utcán át igyekezett hazafelé. Itt azonban az utcai suhancok közül többen fölismerték és elkezdtek abcugolni. Körülbelül kétszáz főnyi ember sereglett csakhamar össze és több suhanc követ dobált a házelnök felé. A detektívek erre a hetedik kerületi rendőrségre telefonoztak, ahonnan csakhamar kivonult Koós Géza rendőrfogalmazó több rendőrrel és szétkergette a tüntetőket. Tisza István gróf ezután nyugodtan folytatta tovább az útját.

— Csernoch János hercegprímás? Előkelő egyházi körökben hitelt érdemlő formában beszéltek, hogy Vassari Kolos hercegprímás a legközelebbi hetekben beadja lemondását és kolostorba vonul az elaggott egyháztól. Erre a magas egyházi méltóságra Csernoch János kalocsai érseket fogják kinevezni aki a főrendiházban a véderő reformmal kapcsolatosan történt szereplése révén nyerte meg a kormány és az uralkodó szimpátiáját. Csernoch kinevezése folytán megüresedő kalocsai érseki székre valószínűleg Glattfelder Gyula csanádi püspököt fogják kinevezni. Hogy e kinevezés következtében üresen maradt csanádi püspöki istallum hieek a birtokába jut, arról még nincsenek értesítések.

— **Eljegyzés.** *Mellinger József*, az aradi vilamosági részvénytársaság ügyvezető igazgatója eljegyezte *Steinhardt Mór* dr. aradi ügyvéd leányát, *Margitot*. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Kompromisszum munkapárt és ellenzék közt?** A *Frankfurter Zeitung* nak táviratozzák Bécstől, hogy bécsi információ szerint a látszólag főnnálló ellentétekkel szemben a magyar képviselőház ellenzéke és a munkapárt között *kompromisszum van urban* s ha az ellenzék nem állít föl túlzott követeléseket, akkor számíthat azok teljesítésére. A külföldön legutóbb végbe ment események és azoknak várható visszahatása a bécsi mértékadó köröket arra indítja, hogy igyekezzenek közreműködni abban az irányban, hogy a magyar parlamentben a béke és az egyetértés helyreálljon.

— **Gáll József meghalt.** *Budapestről* jelentik, hogy *Gáll József* főrendiházi tag ma meghalt. Az elhunyt a hazai románság vezértérfia volt, aki hűséggel ragaszkodott a magyar állameszméhez és mindig a román nemzetiségiak *lélek törekvéseinek* volt szószólója. Az egyháza életében igen előkelő szerepet játszott.

Gáll József 1839. április 11 én Kolozsvárott született. A jogot Bécshen hallgatta és jogtudori oklevelet szerzett, majdnem husz évig hivatalnok volt és pedig előbb az erdélyi kancelláriánál, később az igazságügyminisztériumban. Azután a bírói pályára lépett át és a hétszemélyes táblánál, a kir. ítéltáblánál, továbbá 10 évig a semmitőszéknél bíraskodott. Egy évtizedig szerkesztője volt a „Döntvényár”-nak *Zlinszky Imrével* és *Dárday Sándorral* együtt. Közreadta román nyelven a polgári perrendtartást és több jogi folyóiratban fejtett ki irodalmi tevékenységet. 1881 ben képviselője lett a rékási kerületnek szabadelpárti programmal s a bírói pályáról a politika terére lépett. A románok közt a hazafias szellemet terjesztette. 1884-ben a Budapesten tartott román konferencián vezető szerepet játszott. Ekkor alakult meg, az ő elvei alapján, a *mérsékelt román-párt*. 1884-ben ismét megválasztották a rékási kerület képviselőjévé és sok igazságügyi törvényjavaslat tárgyalásában vett élénk részt, valamint több javaslat előadója is volt. Temesmegyei nagybirtokos, megyei bizottsági tag, a gör. keleti román egyházi kongresszus és a metropolita konzistorium tagjai volt. Főrendiházi taggá 1887 ben nevezték ki. 1881 ben a III. oszt. vaskorona-renddel, 1895 ben pedig a *Ferenc József* rend középkeresztjével tüntette ki a király.

— **A német császár ajándéka.** *Berlinből* jelentik: A császár ma elment megnézni a Fasanstrassei új zsinagógát, amelynek különösen az esketési terme pompás mórstílusos csarnok. Ez a hatalmas terem a császár kadinnai gyárában készült csempével van kirakva. A diszes anyag az uralkodó ajándéka.

— **Áthelyezett aradi főtitest.** Az *Aradi Közlöny* megírta, hogy *Bajcs János* az aradi 33. gyalogezred őrnagya alezredessé lépett elő. Mint ma értesülünk, Bajcsat egyidejűleg Marosvásárhelyre az 51. gyalogezredhez helyezték át. Bajcs távozása ama körökben, ahol az alezredes rokonzenyes egyéniségéért sokra becsülték, őszinte sajnálatot okozott. *Siegl Károly* őrnagyot, az aradi hadseregvezető parancsnokság vezetőjét, szintén alezredessé nevezték ki.

— **Főorzsorvos ki nevezés.** A király *Moga György* főorzsorvost, az aradi helyőrség egészségügyi főnökét II. od osztályu főorzsorvossá nevezte ki. A polgári társadalomban is nagy rokonszenvet szerzett kiváló orvos előtérpítése általános örömet keltett.

— **Elhunyt államférfi.** *Utikából* táviratozzák, hogy *Sherman*, az Egyesült Államok alelnöke meghalt.

— **Az özvegy virágai.** Május elseje a virágok szédítő illatának napja, november elseje pedig a virág halódását siratja. Talán május se pompázik gazdagabb virágdiszkekben, mint november első napja. A hideg őszi nap szinompája azonban olyan, mint a kirakatban díszelő viaszbaba: szép, de azonnal megállapítható róla, hogy az arca fehérsége mesterséges. A novemberi virág ragyogó szingazdagsága, ahogy a sirokat befutja, olyan, mintha nem is a természet festette volna, hanem szorgalmas kezek alkotnák. A bánatos szemű krizantémum talán nem is él — olyan csodásan szép. Az őszi virágát, a krizantémumot hordják most a sirokra özvegyek és árvák. De sajnos, nem teheti meg minden özvegy és minden árva. A kegyelet virágait nem adják ingyen. Zokogva panaszkolta el ezt ma a rendőrségen egy aradi hivatalnok özvegye. A sárga haju molett özvegy ugyanis nem kaphatja meg a férje után öt megillető kegydíjat. A szabályrendelet értelmében az államtól csak olyan nő kaphat kegydíjat, aki jó magaviseletű. Nem tudni miért, de ez az özvegy hölgy nem kapta meg a rendőrségtől az egyest a magaviseletből és ezért nem is utalványozzák ki számára a kegydíjat. Így él az özvegy kegydíj nélkül, már két esztendeje. Eddig nem érezte a hiányát ennek a segélynek. De most rossz napok virradtak rá. Még az ura sírjára se tud virágot venni a halottak napjának szent ünnepén. Sirva ment föl emiatt a rendőrségre és azt kérte a főkapitánytól: adjon neki olyan bizonyítványt, amelyben elismeri, hogy *ő jeddellen előéletű*. Ennek alapján megkaphatja az ura után járó egy hónapi kegydíjat: négy koronát. A főkapitány teljesítette ezt a kérelmet. És fél óra múlva az özvegy nő bánatos mosollyal, sok-sok virággal haladt a temető felé. Négy ezüst koronás egyszerre felszáritotta a könyeit...

— **Az egyiptomi alkirály veszedelmes utazása.** *Bukarestből* jelentik: Az egyiptomi kedive, aki néhány nap előtt Bukarestben tartózkodott és innen tovább folytatta útját hazafelé Egyiptomba Konstantinápolyon keresztül, ma ismét Bukarestbe érkezett. Ez a váratlan visszatérés nagy meglepetést keltett. A román lapok annak a nézetnek adnak kifejezést, hogy a kedive azért fordult hirtelen vissza, mert Konstantinápolyban nem tartották tanácsosnak az égei tengeren való Egyiptomba hajózást. Könnyen megtörténhetett volna, hogy a kedivét az égei tengeren cirkáló görög hajóraj elfogja. A kedive ma Budapestre utazott és Trieszten át Lloyd hajóval készül hazatérni Alexandriába. Ha azonban ez az út a Jóni tengeren is veszedelmesnek látszanék a görög hadihajók miatt, akkor Marseillen keresztül teszi meg a kedive a tengeri utat.

— **Merénylet Cuvaj ellen?** *Zágrábból* jelentik: Az esti órákban a Márkus-téren Klamiasak Ignác horvát diák öngyilkosságot követett el. Négy revolver golyót lőtt magába. Dacára annak, hogy a közönség és a rendőrség idejekorán észrevette szándékát, nem tudták megakadályozni a tett elkövetésében. A kórházba szállították, ahol meghalt néhány perc múlva. Az ellenzéki pártok tekintettel arra, hogy a Márkus-téren van a kormány épülete és a bán palotája, azt híresztelik, hogy a diák merényletet akart elkövetni, de rajta kapták.

— **Fegyverrel megsebesített aradi diák.** *Holitzky Viktor* az aradi főreáliskola II. osztályu tanulója Károly nevű bátyjával, ki szintén ennek az intézetnek tanulója, ujaradi lakásukról iskolájukba indultak. Utközben az idősebb fiú elkezdett a nála levő revolverrel játszani. A fegyver elslúlt és a lövedék *Viktor* hasába fúródott. A fiut dr. Birkenheiver János ujaradi orvos vette kezelés alá, de mivel a lövedék nemesebb szerveket is érintett, a fiut beszállították az aradi kórházba. Érdekes, hogy a tettes fiú nem merte mindjárt bevallani, hogy ő lőtte meg a testvérét és a csendőrséggel egész nap kerestette a tettest, míg végre elszólta magát és így derült ki cselekedete.

— **Küzdelmes alispánválasztás.** Szekszárdról jelentik: Érdekes helyzetet teremtettek Tolnamegyében a november 7 én tartandó alispánválasztás hullámai. A vármegye első nem nemes családból származó alispánjelöltjét, *Rassovszky Julián* paksi főszolgabíró a főuri és nemesi családok, különösen a Széchenyi grófok, Szankovánszkyak, Percelék, Dörisek, Bezerédiek, Bartalok, stb. támogatják, valamint Simontsits Elemér főispán vezetésével a községi jegyzők, míg a gentry családból származó szenterzsébeti *Forster Zoltán* főjegyzőt a demokratikus érzésű szekszárdi városi polgárság és a katolikus papság által vezetett földműves osztály óhajítja az alispáni székbe ültetni. Ennek a fordított világnak magyarázata az, hogy a küzdelmet *Rassovszky* ellen a demokrata érzésű polgárság tulajdonképpen a gentry főjegyző helyére pályázó, egyszerű polgári családból származó *Ery Márton* dr. másodfőjegyző kedvéért folytatja, aki az alispáni széknek a jövőre való jelöltje. Most a két párt meglehetősen egyforma erejű és a győzelem nagyon kétséges mindkettő számára, pedig ettől függ, hogy a régi rezsim, melyhez nem egy történelmi esemény fűződik, fennmarad-e, avagy bukik. A megyei küzdelem mögött természetesen a politika is ott van; a *Rassovszky* mellett álló uri családok oszlopos tagjai a munkapártnak, míg *Forster* főerőssége, Szekszárd képviselője, gróf Batthyány Tivadar. A tolnai alispánválasztást politikai, társadalmi és felekezeti momentumok egyaránt érdekessé teszik.

— **Hólyagos himlő Kürtösön.** *Kürtös* községben tegnap és ma gyors egymásutánban három földmives betegedett meg gyanus körülmények között. A járási orvos *himlős* megbetegedést észlelt és épen ezért táviratban értesítette a járványos esetekről *Borsos Béla* drt, Aradmegye tisztí főorvosát, aki kiment Kürtösre. A három himlős beteget beszállították a kürtösi járványkórházba, lakásukat és hozzátartozóikat gondosan fertőtlenítették, hogy a járvány továbbterjedését megakadályozzák. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy mind a három kürtösi földmivesnek *hólyagos himlője* van. Kürtösön, úgy látszik, titkos és lapangó fészke van a járványnak, mert a hónapok előtti aradi himlős megbetegedések fertőző csirait is valószínűleg Kürtösről harcolták be és akkor az aradi járványkórházba is több kürtösi himlőbeteg került. Most először egy hatvan éves kürtösi földmives betegedett meg hólyagos himlőben, még ugyanazon a napon még két megbetegedés történt.

— **Öngyilkos agastyán.** Ma délelőtt tíz órakor öngyilkosságot követett el *Bodroghy János* 61 esztendő volt kincstári rétmester. Az Arany János-utca 1. számú ház padlásán felakasztotta magát. Az öreg ur utóbbi időben állandóan betegeskedett és keresetképtelen lett és ebből anyagi zavarai is keletkeztek, mint azt végzetes tette előtt írt levelében elmondja. Az elhunytat neje és hét gyermeke gyászolja köztük *Bodroghy Ödön* dr. vármegyei árvaszéki ülnök.

— **Az aradi gyümölcsvásár.** Az aradi vásárok közül egyedül az őszi vásár tartotta meg némileg a jelentőségét s talán ez is csak egyik speciálitása: a gyümölcs és lekvár piac révén. A Boros Béni-téren, a Széchenyi gőzmalom előtt szoktak felállani a tipikus ekhós szekerek, amelyek az almát, diót és a lekváros (fabódónöket) rejtik magukban. A gyümölcspiacon ma is a szokásos élénkség uralkodott. A dió az idén olyan drága, mint akár az szanasz. Más években 32–40 korona szokott a dió métermázsája lenni, az idén pedig kilencven száz korona. A szilva (magyarul lekvár) a szokásos mennyiségben és árban került forgalomba, alma ellenben több van, mint más években s — szinte hihetetlenül hangzik — olcsóbb is, mint tavaly.

— **Elöléptetések a lugosi honvédezredben.** A nyolcadik számú lugosi honvédegyalozrednél a király a következőket léptette elő: honvédszázadosá nevezte ki primóci Szentmiklósi Sándort, főhadnaggyá Omasta Gyulát, Etiás Józsefet, Köpe Egont, Klár Rezsőt, Bukovecz Ervint, hadnaggyá Krista Jánost és Kovács Ferencet.

— **Vezérigazgatóból — építőmester.** *Farragó* Máttyás, volt vezérigazgató építőmesteri igazolványt nyert. Az új építőmestert nagyon sokan ismerik Csabán. Régebben a Műbutorgyár Részvénytársaság igazgatója volt és annak bukása után hívták meg a Hódmezővásárhelyi Takarékpénztár vezérigazgatói állásába, ahonnan rövid idő múlva eltávozott. A magántisztviselő pályával ekkor felhagyott és az építőiparra adta magát. Mint tehetséges embernek az építőmesteri vizsgát hamarosan sikerült letennie és ezután Csabán működik, mint építőmester az egykori vezérigazgató.

— **A vasipari részvénytársaság gyerekei.** Mai lapunkban írtunk róla, hogy *Leitner* Ernő dr., az aradi állami gyermekmenhely igazgató főorvosa kimegy az Aradi Vasipari Részvénytársaság telepére, ahol megnézi: milyen állapotban vannak a menhelyről odavitt gyerekek, számszerint huszonketten. A főorvos ma kiment és az ott látottak alapján kijelentette munkatársunknak, hogy nem tartja szükségesnek a fiúk elvitelét, mert a gyártelepen elég jó ellátásban részesülnek. Szükségesnek tartjuk e helyen konstatálni, hogy a gyárban már *tegnap megtudták*, hogy *Leitner* dr. ma vizsgálatot fog tartani odakint.

— **Elveszett takarékkönyv.** Az aradi kir. törvényszék közölni teszi, hogy *Kunagotai Vajda* Zsigmondné szül. *Hirtschmann* Böske aradi lakos kérelme következtében az Arad csanádi gazdasági takarékpénztár által Vajdáné nevére kiállított 4 1/2%-os kamatozású s az 1912. évi június hó 30-án tőkésített kamatokkal együtt 9036 kor. 10 fillért tartalmazó és állítólag elveszett takarékpénztári könyvecske megsemmisítése iránt az eljárást a 21541—1912. számú végzéssel folyamatba tették.

— **Betörés.** *Markovits* Márk feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik ma hajnalban három óra felé a *Varjassy* Lajos-utca 52. számú házban levő korcsmájában az udvar felől akartak behatolni, de a házörző eb megzavarta őket. *Markovits* gyanúja szerint a korcsmájában tegnap délután járt két fiatalember lehetett a betörő, akik temesváriaknak mondták magukat.

— **Temetés.** *Joanovits* Antal temetése csütörtök délután 3 órakor ment végbe igen nagy résztvevő közönség mellett. Az egyházi szertartás után *Varga* József asztalos, az ipartestület tisztelbeli elnöke mondott határos, könyekre indító bucsuztatót. A koporsót a család koszorúján kívül az aradi ipartestület, a polgári betegsegélyző-egyesület, a szűcs szakcsoport, számos rokon és jobárat koszorúja borította el.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 31-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: *Született:* Hudy Ernő bádognak Róza nevű leánya. Fodor Imre vasutasnak Margit nevű leánya. Nagy Károly szeméthyordó vállalkozónak Margit nevű leánya. Szabó Károly kőművesnek György nevű fia. Lazur Rezső építési rajzolóknak Hilda nevű leánya. Fülöp Béla banktisztviselőnek László nevű fia. *Meghalt:* Honfi Jenőné 50 éves főkalauz neje. Blagi János 23 éves fia. Dóczi Lajos 42 éves cipész segéd. *Házasságok költött:* Sebők János szobrász Kapocsy Aranka-val. Tóth József rendőr Sztankovics Veronikával. *Orvosi körökből.* Dr. Hecht Arnold kertületi tiszt orvos lakását Batthyány-utca 17/a (Kossuth-u. sarok) I. emelet helyezett át. Rendel. 1912. 11. 1. 19; d. u. 2—3-ig. 7251

— **Új építési iroda.** Krón Lénárd építész és építőmester irodáját Salacz-u. 6. sz. alatt megnyitotta. 7249

— **Modern ékszerek, műtővös tárgyak** nász, alkalmi ajándék, dísz tárgyak, evő és ivókészletek ezüstből, világhírű gyártmányú órák szolid arban beszerezhetők Igaz Sándor elsőrangú ékszerésznél Arad, Andrassy-ter, Minorita-palota. Telefon 321.

— **Megölt korcsmáros.** Ma este nyolc órakor Budapesten gyilkosság történt. Gugi János Ipar-utcai külvárosi korcsmájába betért három ismeretlen ember. Nemsokára bekerült egy kocsis is, aki az ott idogáló ismeretlenek egyikével egy pohár bort fizettetett magának. Este nyolc órakor elakart menni a három ember a kocsmából. A korcsmáros az egyikőt megkérte a borárát, aki azonban nem akart fizetni, sőt gorbáskodni kezdett a korcsmáros feleségével, mire a tulajdonos kidobta. Ne merjen kijönni utánam, mert megölöm! Így fenyegette meg a korcsmárost a kidobott ember, aki közben beverte a korcsma ablakokat. A korcsmáros azonban kiment, de néhány pillanat múlva tántorogva jött vissza. A kidobott ember hátba és szíven szurta, úgy, hogy néhány perc múlva meghalt. A tettes elmenekült.

— **Kotányi-féle papriká, kávé, tea** felülmulthatatlan. Egyedül elárúsító Robitsek József, József főherceg-ut 3.

— **Új menetrend.** Az Arad-hegylajai h. é. motoros vasút 1912. november hó 1-től kezdődő érvényre lép menetrendet adott ki. A mai nappal életbelépő új menetrendet lapunk mai számában közöljük.

— **38-ik Rácz Laci** legkedveltebb budapesti uriprimás személyes vezetése mellett ma és mindennap a Gambrinus kellemes éttermeiben Neszmélyiné urnő Budapest leghíresebb női zenekara, legújabb népdalokból, a Fővárosi és Royal-orfeum legújabb kupléiból összeállított változatos műsorról nagy hangversenyt tart. Olcsó árak. Figyelmes kiszolgálás. Belépti díj nincs. Szíves pártfogást kér Novotny Lajos vendéglős. 7267

— **Kocka Antal** nagy zoológiai látványossága Aradon. Kocka Antal ismert cirkuszával városunkba érkezett. A nagyobb arányú vállalat valóban érdekes műsorról szerepel. Különös figyelmet érdemel 50 darab kitűnően idomított állata (fajlovak, oroszlanok, medvék, tevék, zebbrák stb.) továbbá kitűnő artístái és bohócái. Emeltest érdemel egy új, még itt nem látott mutatvány: az oroszlan, mint afrikai szoké. A cirkusz ma kezdte meg előadásait.

— **Aki jól és olcsón akar üveg, porcellán és lámpaárut venni,** az forduljon teljes bizalommal a *Weitzer János-utca*ban létező *Verseny-áruházhoz* (főpostával szemben.) Telefon 934. Figyeljünk a kirakati árakra.

— **Fedák így ír:** Tisztelt doktor ur! Mikor abban a rendkívül szerencsében részesültem, hogy az angol Felsőek előtt énekelhettem, a Felsőek asszony kérdésére, hogy mivel tüntetem el híres magyar szeplőimet, csak annyit feleltem: „Havasi Gyopár Crém” Felső! Gratulálok, mondta Ő kegyesen. Es ugyanezt mondom én Önnek. Fedák Sari. 5089

— **Felhívjuk olvasóink szíves figyelmét** az *Asztalos Sándor-utcai Csipkeáruház*nak mai számunkban közzétett meglepően érdekes hirdetésére.

— **Üveg, porcellán, lámpaárú és díszmucik**kek alkalmi ajándékoknak legelőnyösebben szerezhetők be feltűnő olcsó arban *Fischer Mór* cégnél Aradon, Andrassy-ter 20. alatt. Legizlesebb képkeretezési műhely. Telefon 568.

— **Kevés fűtő-anyag szükséges a „Córa”** folytonos kályhák használatánál. Ugy ez, mint másfajta jominségű kályhák és tűzhe-lyek olcsó árért kaphatók *Póhm János* vaskereskedésében Szabadság ter. 6571

— **Uri hölgyek figyelmébe** ajánlom *angol és francia női divattermetet*, hol a legelegánsabb kivitelben és jutányos áron készülnek eredeti párizsi modellek után *báli, estélyi és utcai ruhák, felöltők* stb. Vidékiek részére próba nélkül. Állandó nagy raktár divatelmékből és francia ruhadíszekből. Szíves pártfogást kér *Németh Jánosné* Arad, Deák Ferenc-utca 20.

— **Deutsch Sándor** okl. táncitanító másod-
dik tánckurzusát *folyó évi november 11-én, hétfőn* kezdi meg az ipartestület dísztermében, melyre beiratkozásokat már most elfogad naponta a táncintézetben, vagy *Bercsényi M.-utca 18. sz. a. levő lakásán.* 6471

— **Uri hölgyközönség szíves figyelmébe** ajánlom *angol és francia női divat* termemet *Karpelesz Irén* *Aulich* Lajos utca 20. sz. I. emelet. 7285

— **A. t. Kereskedelmi és irodai alkal-**
mazottak finyelmébe! A Ziffer-féle írógép-vállalattal kapcsolatosan Andrassy-ter 21. sz. a. 1. em. új kényelmes helyiségekben november hó 4-én esti könyvelési új tanfolyamokat nyitok. Kizárólag kereskedelmi alkalmazottak és írodisták részére. Tandíj havi 10 kor. Engel Mór tanfolyamrendező. 7248

— **Smyrna munkák** a legjobb anyagból, három kivitelben, eredeti stílszerű mintákban. *Női kézimunka különlegességek*, a legcélsebb és legjobb kivitelben. Himző anyagok és ke-lékek, rövidárak, harisnyák, kezyük, szalagok, csipkék *csak a legjobb minőségekben.* Scherhag H. és fia cégnél, Hermann-palota, Telefon 941.

— **Arad város új lakbér-szabályrendelete** *Kerpel* *Izónál* kapható.

Valódi tajték és borostyán áruk Hegedüs Gyula cégnél.

— **A világhírű Tetra** hygienikus csecsemő és gyermek kelengye főraktár *Scherhag H. és Fia* cégnél — Hermann Palota. Gyári árak. Telefon 941. 5101

— **Színházi látcsövek, lorgnettek, szem-üvegek** és homerőkben nagy raktár Hegedüs Gyula cégnél.

— **Pécskán műhimzés kiállítás és tan-**
folyamot fog rendezni november 5-től kezdve a Singer Co. varrógép részvénytársaság Aradról (József főherceg ut 9.), mely alkalommal dijtalanul fogja taníttatni veoit a divatos műhimzésre, fehér és színes, Madeira, hardanger, monogram cakkhimzés, fehérenmü és harisnya stoppolásra. Levelbeni jelentkezéseket már el-fogad nevezett cég. 7252

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

TANÜGY.

(—) **Magánvizsgálatok.** Az aradi községi polgári fiu- és polgári leányiskolákban a karácsonyi magánvizsgálatok a karácsony és újév közötti napokban tartatnak meg. — A magánvizsgálat engedélyezéseért november hó 14-ig lehet folyamodni. Almási T. Pal igazgató.

(—) **Írástudatlanok oktatása.** Holnap, november elsején Aradvármegye tizenhat községében kezdődik meg az írástudatlanok oktatása. Az országos közoktatásügyi tanács által rendezett anal-fabéta tanfolyamokra eddig 2100 felnőtt ember iratkozott be. Az oktatást állami iskolai tanítók végzik. A tél folyamán huszonket községben ugyancsak állami tanítók szociális előadásokat tartanak. — Aradon a katonai hatóságok kérel-mére ez évben is tartatnak analfabéta tanfolya-mok és azok is november elsejével kezdődnek.

EGYESÜLETI ÉLET.

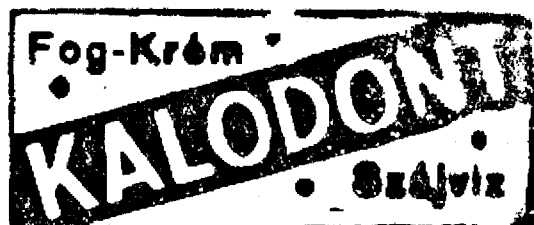
(*) **A Társadalomtudományi Társaság** aradi fiókjá vasárnap délután folytatja ismeret-terjesztő népszerű előadásait, mely alkalommal *Lebovits* Aladár fogja Házasság és nőtlenség cím alatt az emberi házasság történetét folytatólago-san ismertetni. Ez előadás keretében a házasság és nőtlenség okait, azoknak a mai viszonyokkal való összefüggését, az udvarlásnak számialán esz-közét, a választás szabadságát és a hozományok kialakulását fogja az előadó ismertetni. Ez elő-adáson, mely vasárnap délután 5 órakor a keres-kedelmi iskola dísztermében tartatik, minden ér-deklődőt szívesen lát az elnökség.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

W—y S—r. Szíveskedjék valamelyik délután a szerkesztőségben megjelenni, hogy személyesen tár-gyaljunk az ügyben.

J. Nem alkalmas.

Dr. W. Vasárnap közöljük. Köszönet.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

== Meghosszabbított engedély. A kereskedelemügyi miniszter az Arad—hogyaljai h. é. motoros vasút részvénytársaságnak gyorok—radnai vonalának egy alkalmas pontjából kiágazólag a *kladovai völgyben tervezett tisztviselőtelep*ig vezetendő keskeny nyomtávú villamos vagy motoros üzemű szárnyvonalra adott előmunkálati engedélyt egy évi időtartamra.

== Kamatláb emelések: Párisból jelentik: A francia állami bank ma kamatlábat *egy fél százalékkal* négyről négy és félre emelte. Rómából jelentik: a jegybank a kamatlábakat *ötszázalékról* hatra emelte.

== Főlemelik a betétek kamatát. Nem Aradon emelik föl, hanem Nagyszalontán. Nagyszalonta egyik pénzembere: Kornstein Hermann, a Gazdasági Takarékpénztár igazgatója november 1-ére tanácskozássra hívta össze az összes nagyszalontai pénzintézetek vezetőit. A tanácskozás célja egyöntetű megállapodásra jutni arra nézve, hogy a *bankok emeljék föl* a náluk gyűmölcsözős céljából elhelyezett betétek kamatját.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, október 31.

Készáru.

Amerika 1 olcsóbb. Kínálát, vételkedv gyenge, 10 ezer m. 5 ill. olcsóbb.

Határidő.

	Dél sárlat	2 órai sárlat
Buza 1913. áprilisi	11.85—11.86	11.87—11.88
Rozs 1913. áprilisi	10.46—10.47	10.50—10.51
Tengeri 1913. májusi	9.06—8.07	8.09—8.10
Zab 1913. áprilisi	11.32—11.33	11.37—11.38
As árak 80 kilónként számítva.		

Budapesti értéktőzsde (okt. 31.)

Magyar hitel	—	—	—	—	779.50
Osztrák hitel	—	—	—	—	603.50
4% koronajáradék	—	—	—	—	84.30
Osztr.-magy. államvasuti	—	—	—	—	668.50
Jelzálogbank	—	—	—	—	407.—
Leszámitolóbank	—	—	—	—	502.50
Hazai Bank	—	—	—	—	280.—
Magyar Bank	—	—	—	—	523.—
Keresk. Bank	—	—	—	—	3710.—
Rimamurányi	—	—	—	—	720.—
Salgótarjáni	—	—	—	—	694.—
Közuti Vasút	—	—	—	—	639.—
Városi Villamos	—	—	—	—	364.—

Bécsi értéktőzsde (okt. 31.)

Osztrák hitel	—	—	—	—	602.—
Magyar hitel	—	—	—	—	780.—
Osztrák-magyar államv.	—	—	—	—	670.50
Déli vasút	—	—	—	—	103.25

A Temesvári Lloyd-társulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 1912. okt. 31. Buza 75 kilogrammos 20.20—20.80, 76 kilogrammos 20.40—20.50, 77 kilogrammos 20.50—20.60, 78 kilogrammos 20.60—20.70. Rozs (prima) 18.45—18.50, (közép) 17.95—18.05. Arpa (sérteső) 19.60—20.10, (takarmány) 18.40—18.50. Zab (prima) 21.20—21.30, (közép) 19.40—19.50. Tengeri (magyar) 20.50—20.60, (román) 20.20—20.60. Burgonya 100 kgr. (fehér) 5.80—5.90, (rózsás) 6.50—6.60.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Pénteken, 1912. november hó 1-én:

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárrakkal:

Az ördög pirulái.

Látványos bohózat énekkel és táncokkal 14 képen.

Este 1/2 8 órakor rendes helyárrakkal:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Limonádé ezredes.

Operette 3 felvonásban. Lipschitz és Horss vígjátékából írta: Harsányi Zsolt. Zenéjét szerzette Vince Zsigmond. Karnagy: Tilger Árpád. Rendező: Polgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Szentmarjai Lenke	Győző A.	Csók	Dr. Beregi
Mariette	Dióssy	Nagymáté	Huszár
Terézia	Nógrády M.	Aposztoli	Polgár
Olga	Fáskerty M.	Szakáll	Várnai
Gravenstedt	Hampel L.	Miska	Hajdutska
Kemény	Balázs B.	Kati	Sz. Rontay
	Deli L.	Szekerásné	Benkőné

Kezdeté este 1/2 8 órakor.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi szinapadi Ma pénteken, 1912. november 1-én:

1. A halász leánya. Magyar film. Dráma a dunai halászok életéből. Előadják a Vigszínház művészei.
2. Az eskü halottja. Megható dráma 2 felvonásban.
3. Akarata ellen szultán. Kacagtató vígjáték.

Az előadások kezdete délután 2 1/2 órától folytatódásig 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér. — Gyermek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Másort ingyen kapni a jegyzedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma pénteken, 1912. november 1-én:

1. Duci bácsi hamis nyomon. — 2. Vig özvegy. Magyar felvétel. A vigszínház tagjainak szereplésével.
3. Bűn és bűnhődés. Társadalmi dráma három felvonásban.

Vasárnaptól kezdve: Leánykereskedelem 3. ik rész. A hasonló nevű kép második részének folytatása.

Előadások délután 2 1/2 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadás katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

NYILTÉR.*

FELNŐTTEKNEK IS KITÜNŐ.

Valamely erősítő szer használata gyakran szükségesnek mutatkozik nemcsak gyermekeknek, hanem felnőtteknek is és pedig úgy a nők, mint férfiak részére minden korban. A már évtizedek óta ismert és híressé vált Scott féle Emulsió ilyen minőségben mindig kitűnően bevált, akár veleszületett gyengeségről, akár valamely betegség utáni elerőtlenedésről van szó. Már aránylag rövid használat után látható a Scott féle Emulsió hatása. Észrevehető az életerő gyarapodása és különösen javul az étvágy is. Ennek folytán az általános erőgyarapodás gyorsan halad és új életkedv támad. A Scott féle Emulsió oly kellemes és jóízű, hogy felnőtteknek sem esik nehezükre, azt hosszabb időn át szedni és jól elviselni.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszerboltban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld Scott és Bowne, G.m.b.H. címére Wien, VII, akkor egy gyógytár utján próbadaidot küldünk.

GYÖRGY

MENYHÉRT ÉS TÁRSA

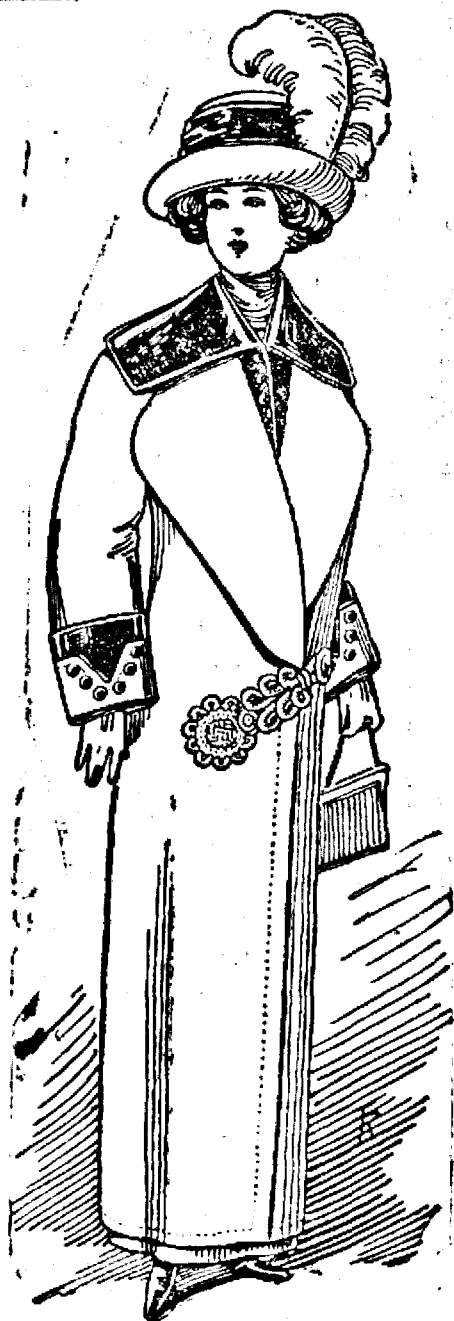
női felöltőkártyaháza

Arad, Andrassy-tér 8.

A Minorita-templom bejáratával szemben.

TEL:
855.

SZABOTT
ÁR

Ujdonságok:

Angol felöltők
Plüsch kabátok
Posztó köpenyek
Szőrme kabátok
Színházi köpenyek
Leányka és
Gyermek kabátokban
Szőrme garnitúrák nagy választékban
Legújabb divattudósítónkat készséggel küldjük.

Amerikai és angol formájú
gyermek, leány és fiú cipők,
vizhatlan

Vadász cipők

ősz és téli, női és férfi cipők
a legjobb minőségben és leg-
újabb formában.

Valamint a világhírű
SALAMANDER-CIPŐK.

Egységárban

1900

K 16-50 és K 20-50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

ARAD ÉS TEMESVÁR.

Divatjukat multa visszamaradt áruk félárban.

Nyilttér.*

Nyilatkozat.

Egyik d. u. megjelenő aradi lapban ma
támadás jelent meg ellenem.

A művásárló közönség szíves tájékoztására
közlöm, hogy nekem a cikkben megnevezett
festővel soha semmi dolgom nem volt; nekem
sem most, sem a jövőben utamban nem lesz.
Sőt teljes tisztelettel értesitem Aradváros mű-
vásárló közönségét, hogy Fáy Sándor ur a
Központi szálló Salacz-utcai pavillonjában kép-
kiállítását rendezett, — én pedig magyar kiál-
lító művészek képeiből a Kerpel-féle Andrásy-
téri könyvkereskedésben teszek közszemlére
több mint 400 darab eredeti festményt. Felké-
rem a tisztelt műbarátokat, hogy látogatásuk-
kal mindkét tárlatot megtisztelni kegyesked-
jenek és ott vásároljanak, ahol a kiállított
gyűjtemény művészi izlésüknek legjobban meg-
felel.

Teljes tisztelettel
Solymosi Márton,
műkereskedő.

7268

KÖHÖCÉS

rekedtség és hurut ellen nincs jobb a
RÉTHY-féle pemotefü cukorkánál!

Vásárlásoknál azonban vigyázzunk és hatá-
rozottan RÉTHY-féle cukorkát kérjünk, mivel sok
haszontalan utánzata van.

Az eredetinek minden egyes darabján rajta van a RÉTHY név.
1 doboz ára 60 fill. mindenütt kapható.

Dr. Gara Armin

ügyvédi irodáját

Szabadság-tér 9. szám alól

Andrássy-tér 23—24.

(Neuman-palota)

helyezte át.

Világhírű
Hazelwood
amerikai
cipők

egyedüli lerakata 16 K., 20—24 K. árban

Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

2041—IV.

* Az ezen rovat alatt kösölttekért nem vállal felelő-
séget a szerkesztő.

1912. november 9-én
tartja egyetlen

hangversenyét a Fehér Keresztben

MISS HELEN WARE

7097

a világ leghirnevesebb
hegedű művésznője.

Jegyek előre válthatók Szabó Al-
bert üvegkereskedésében és a
Függetlenség kiadó hivatalában.

utólérhetetlen tápszer
gyermek és betegek
részére, mert tudo-
mányosan bevált elvek
alapján csak gondosan
válogatott nyersanya-
gokból készül.

6619

Papírfeldolgozó vállalat INGUSZ I. és FIA

ARAD (vár) cs. és kir. katonai fegy-
ház a nagybani kalap-, csomagoló-,
koszoru- és cukorka-

dobozok gyártását
megkezdte.

Kérjük előforduló szükségletnél ár-
ajánlatainkat kikérni.

5751

Okvetlen

szerezze be cipő-, kalap-, uri divat- és

ruhaszükségletét

Korányi

Jenő nagyáruházában. Szabadság-
tér. Meglepő olcsó árak. Óriási
választék.

5441

Tartozik ■ Követel
praktikus

kézi zsebfüzet

kapható az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ára 20 fillér.

Cipő különlegességek

Iványi Menyhért

Aradon, Forray-utca

Eredeti amer. férfi vagy női

fekete vagy barna ... 13 K.

Antilop divat magas cipő ... 14 K.

Eredeti angol kalapok nagy

választék Gyukits kalap ... 10 K.

Női vagy férfi sevrő cipő ... 9 K.

5451

Szép, elegáns és divatos

szőrme-garnitúrák és egyes cikkek
 legelőnyösebben szerezhetők be

KOVÁCS GÉZA

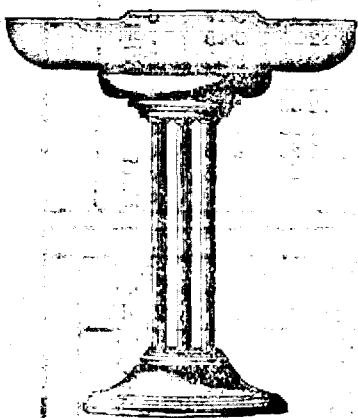
szücs különlegességi üzletében
 Aradon, Forrai-utca (Gróf Hunyadi-palota.)

Alkalmi eladás! Kiköltözés miatt

összes raktáron levő áruk mai naptól rendkívüli olcsó árakban lesznek elárusítva

FISCHER MÓR üveg, porcellán, lámpa és diszműáru üzletében
 Aradon, Andrássy-tér 20. szám alatt.

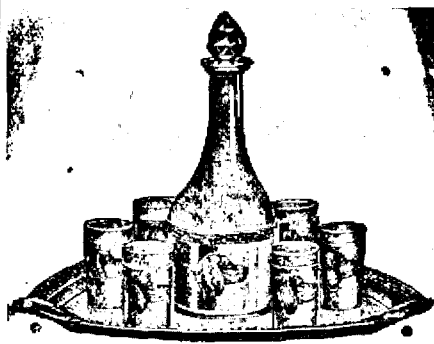
7228

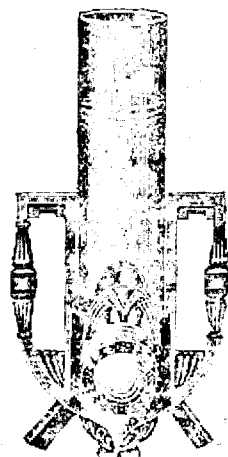
Chinaezüst. gyümölcs-állvány
 (Aufsatz) kristály-üveggel K 9-60

Elsőrendű chinaezüst 6 személyes
 teakészlet belül aranyozva K 96

6 személyes chinaezüst likör
 service K 28

Chinaezüst virágváza
 csiszolt üveggel K 9

Finom csiszolt poharak, boros 10, vizes 12 fillér. Kérem kirakataim és üzletben levő feltűnő olcsó árait megfigyelését.
 Legnagyobb képeretkezési műhely Petroleum- és villanycsillárokból nagy választék. Telefon 568.

Kizárólag Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám.

Legyőzhetetlen

olcsóság és ízlés tekintetében

7178

a Kalap Bazár

Arad, Deák Ferenc-utca 8. sz.

Női-divat kalap, kalapforma és diszek nagyáruháza

Kizárólag Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám.

Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám.

Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám.

LÓPOKRÓCOK minden minőségben **BRAUN MIKSA** cégnél

ARAD, Boros Beni-tér 2. szám.
Telefon 594. 7001 Telefon 594.

Megjelent a Pénzügyi Compass 1913-ra huszonkettedik évfolyam

Szerkeszti :
Kormos Alfréd
A Magyar Pénz-
ügy és a Magyar
Kereskedők Lapja
szerkesztője. ::

A 2300 oldalas
két kötet ára di-
szes kötésben
összesen 25 K

Megrendelhető a „MAGYAR PÉNZ-
ÜGY” könyvosztályában, Budapest,
V., Sas-utca 13.

Eladó

egy jókarban levő, négy lóerős gáz-

motor

Cím a kiadóhivatalban

Arad-hegyaljai h. é. motoros vasút menetrendje.

Érvényes 1912. november 1-től.

Arad-Györök-Pankota						
Kilomet. távols.	Állomások	Sz. V. 1 II. III.	Sz. V. 4 II. III.	Sz. V. 6 II. III.	Sz. V. 8 II. III.	Sz. V. 10 II. III.
—	Arad-Radnai Ind. ...	5:00	8:10	11:20	2:30	6:10
2	Uj-Mikolaka ...	5:05	8:15	11:25	2:35	6:15
3	Mikolaka ...	5:08	8:19	11:29	2:39	6:19
7	Óthalom ...	5:20	8:30	11:40	2:50	6:30
12	Mondorlak ...	5:30	8:40	11:50	3:00	6:40
13	Mondorlak-Csicsér ...	5:34	8:44	11:54	3:04	6:44
13	Maroscsicsér ...	5:37	8:47	11:57	3:07	6:47
17	Szabadhely ...	5:47	8:57	12:07	3:17	6:57
23	Györök ...	6:10	9:20	12:30	3:40	7:20
24	Aradkövi ...	6:15	9:25	12:35	3:45	7:25
27	Kovácsi ...	6:24	9:34	12:44	3:54	7:34
31	Livada ...	6:36	9:46	12:56	4:06	7:46
36	Világos ...	6:53	10:03	1:13	4:23	8:03
39	Galsa ...	7:03	10:13	1:23	4:33	8:13
41	Muszka ...	7:08	10:18	1:28	4:38	8:18
45	Pankota ... érk.	7:20	10:30	1:40	4:50	8:30

Pankota-Györök-Arad					
Állomások	Sz. V. 1 II. III.	Sz. V. 3 II. III.	Sz. V. 5 II. III.	Sz. V. 7 II. III.	Sz. V. 9 II. III.
Pankota ... ind.	4:50	8:00	11:10	2:20	6:00
Muszka ...	5:03	8:13	11:23	2:33	6:13
Galsa ...	5:05	8:18	11:28	2:38	6:18
Világos ...	5:18	8:28	11:38	2:48	6:28
Livada ...	5:30	8:42	11:52	3:02	6:42
Kovácsi ...	5:40	8:56	12:06	3:16	6:56
Aradkövi ...	5:53	9:05	12:15	3:25	7:05
Györök ...	6:10	9:20	12:30	3:40	7:20
Szabadhely ...	6:24	9:34	12:44	3:54	7:34
Maroscsicsér ...	6:34	9:44	12:54	4:04	7:44
Mondorlak-Maroscsicsér ...	6:37	9:47	12:57	4:07	7:47
Mondorlak ...	6:41	9:51	1:01	4:11	7:51
Óthalom ...	6:51	10:01	1:11	4:21	8:01
Mikolaka ...	7:02	10:12	1:22	4:32	8:12
Uj-Mikolaka ...	7:06	10:16	1:26	4:36	8:16
Arad-Radnai-ut érk.	7:10	10:20	1:30	4:40	8:20

Györök-M.-Radna.					
Állomások	Sz. V. 102 II. III.	Sz. V. 104 II. III.	Sz. V. 106 II. III.	Sz. V. 108 II. III.	Sz. V. 110 II. III.
Arad (1) ... ind.	regg. 5:00	d. e. 8:10	a. e. 11:20	d. u. 2:30	este 6:10
Pankota (1) ... ind.	4:50	8:00	11:10	2:20	6:00
Györök pályér ... ind.	6:10	9:20	12:30	3:40	7:20
Ménés ...	6:18	9:28	12:38	3:48	7:28
Pálos ...	6:25	9:35	12:45	3:55	7:35
Pálosbaracka ...	6:32	9:42	12:52	4:02	7:42
Radna ... érk.	6:41	9:51	1:01	4:11	7:51
	7:00	10:10	1:20	4:30	8:10

M.-Radna-Györök.					
Állomások	Sz. V. 101 II. III.	Sz. V. 103 II. III.	Sz. V. 105 II. III.	Sz. V. 107 II. III.	
Radna ... ind.	regg. 5:10	d. e. 8:20	a. e. 11:30	d. u. 2:40	este 6:20
Pálos-Baracka ...	5:29	8:39	11:49	2:59	6:39
Pálos ...	5:37	8:47	11:57	3:07	6:47
Ménés ...	5:46	8:56	12:06	3:16	6:56
Györök pályér érk.	5:53	9:03	12:13	3:23	7:03
	6:00	9:10	12:20	3:30	7:10
Pankota (1) ... érk.	7:20	10:30	1:40	4:50	8:20
Arad (1) ... érk.	7:10	10:20	1:30	4:40	8:10

ÜZLETI HELYSÉG!

Kiadó azonnal a Forray-
utca 2/a szám alatt volt **Németh Imre-féle**
cukorka kereskedés teljes berendezéssel,
állványok, pultok, Wertheim-szekrény, nemzeti ellenőrző
pénztár, gáz-villany csillár, bársonyszékek stb. Értekezhetni
a házban, a háztulajdonossal I-ső emelet. 7254

Intézet kereskedelmi ismeretek tanfolyamára. Vezeti Friedrich Mester, tulajdonosa Európa határán túl ismert korábban Kereskedelmi Akadémiának Leipzig. Prospektust az igazgatóság által ingyen. 6814

Pathefonon

és Pathe-lemezek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.
a Fehér Kereszt-tel szemben. 677

2988—1912.

Hirdetmény.

A világi hegyközség rends

közügyülését

1. évi november hó 15. napjának délelőtt 8 órájára összehívom.

A közgyűlés Világos község székházánál fog megtartani.

A közgyűlés tárgyai:

1. A tisztújítás megtartása.
2. A múlt évi számadások bemutatása.
3. A folyó évi költségvetés bemutatása.
4. Esetleges indítványok.

Világos, 1912. október 29.

Furgo István
főszolgabíró.

7953

26182—1912. szám.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége házi pénztára, a tiszt nyugdíj, hidüzem és szennyvíz alapok 1913. évi közközlés előirányzatait, a városi tanács és a harmas bizottság üléseiről felvett jegyzőkönyveket, valamint a bevétel és kiadás tételeit felvilágosító mellékleteket folyó évi október hó 27-től számított 15 napra a városi számvevőség hivatali helyiségében közszemlére kitéttetik.

Erről Arad sz. kir. város közönségét azzal értesítjük, hogy azok a jelzett határidő alatt megtekinthetők és a retáláni észrevételek a jelzett határidőn belül, de a folyó év november havi közgyűlést 5 nappal megelőző időpontig a városi tanácsnokok betérjeshetők.

Arad, 1912. évi október hó 26.

A városi tanács.

5,000 korona jutalom szakálltalanoknak és kopaszoknak!

Kérjük ezen hirdetést kívágni.

Szakállt és hajat tényleg 8—14 nap alatt megnöveszt a valódi dán „Nokah-Balzsam.” Öreg és fiatal urak és hölgyek csak „Nokah-Balzsam”-ot használtak szakáll, szén ördök és haj elődézésére, mert belett bizonyítja hogy a „Nokah-Balzsam” a modern tudomány egyetlen szere, mely 8—14 nap alatt a hajpajzslakra való hatása által, azokat oly módon befolyásolja, hogy a haj azonnal nőni kezd. — Ártatlanságáért jóállás.

Ha ez nem igaz:

5,000 koronát készpénzben

6422

fizetünk minden szakálltalanoknak, hajkopaszoknak vagy ritkahajúnak, aki a „Nokah-Balzsam”-t 7 hétig eredménytelenül használta.

Figyelem! Mi vagyunk az egyetlen cég, mely ily jóállást vállalt. Orvosi felírások és ajánlások. Utánzásoktól behatároltunk mindenkit.

A „Nokah-balzsam”-mal való kísérletemre vonatkozólag értesítem, hogy a balzsammal teljesen meg vagyok elégedve. Már nyolc nap múlva észrevehető hajnövekedés jelentkezett a dacrán annak, hogy a haj világos és puha volt, mégis elég erőteljes volt. Négy hét múlva a szakáll lassankint megkapta természetes színét és csak ekkor tűnt szembe az ön balzsamának rendkívüli kedvező hatása. Köszönettel maradok H. Hjort D. Tvergaev. Egy csomag 12 kor. — D ser. csomagolás — Előre fizetéssel vagy utánvétellel kapható. Postabélyegek fizetés gyanánt elfogadjuk. Irjunk

Hospitals Laboratorium,
Copenhagen K. 120. Postbox 95 (Dánemark)

Levelező-lapok 10 filléres és levelek 25 filléres bélyeggel bérmentesítendők.

Aradi Ipar- és Népbank pénzváltó üzlete

Fehér Kereszt szálloda épület.

Telefon-szám 100.

Osztálysorsjegyek

a folyó évi november 21-én kezdődő húzáshoz nagy szám választékban már kaphatók.

Ajánljuk a következő szerencseszámokat:

4268	8799	13233	34645
4272	12678	13238	52941
53956	53951	65104	65109
65117	65122	91753	91770

Eredeti árak:

Egy nyolcad K. 1.50, egy negyed K. 3.—, egy fél K. 6.—, egy egész K. 12.—
A fenti számok kizárólag csak nálunk kapható. Vidéki megbízások azonnal és portómentesen ellinteztetnek.

A nálunk vásárolt 12698. számú osztálysorsjegy 600.000 koronát, a 13232. számú f. évi április 10-en 20,000 koronát és a 34642. számú f. évi április 12-én 10,000 koronát nyert. Ezenkívül számos 5000, 2000 és 1000 koronás nyereményt fizettünk ki szerencsés vevőinknek.

Aradi Ipar- és Népbank pénzváltó üzlete.

Alaptőke 5,250 000 kor, Tartalékalapok 2,000.000 koronán felül.

Elad és veszi: értékpapírokat, sorsjegyeket, ércpénzeket stb. — Betéteket elfogad takarékpénztári könyvecskére és folyó (curren) számlára. Előlegeket nyújt értékpapírokra. Kiállít utalványokat és hitelleveleket az összes külföldi piacokra. Igérvényeket kiállít minden húzásra. A magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték főelárúító helye. 7248

Aradi Ipar- és Népbank

ékszertárgyakban

arany és ezüsttárgyakban. Arad legnagyobb óra- és ékszerárta

Deutsch Izidor

Órák és ékszerárta

Weitzer János-utca, Minerva-palota

Zálogcédulák

arany és ezüsttárgyak, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcsereztetnek

Telefon 438.

Telefon 438

Posta-

csomag feladási

és utalványkönyvek

egész vászonkötésben, arany címnyomással kaphatók 1 korona 50 fillérért az

Aradi Nyomda R. T.

nyomdájában József főherceg-ut 22. sz.

Az összes hazai elsőrangú Pokrócgyárak um.: Gácsai, Besztercebányai, Pínkfői Nagydísznódi és Brassói POKRÓCGYÁRAK

POKRÓCZ KÉSZÍTMÉNYEINEK

a legelőszőbb minőségtől a legfinomabb kivitelig páronként, méter- és végszámra a legmegbízhatóbb beszerzési forrása az

Erdélyi és bácskai ipararu raktár

Reich B. Károly fia és Társa cég

Andrássy-tér 6. sz. (Verbos-ház.)

TELEFON 649. 7173 TELEFON 649.

Hölgyek figyelmébe

ajánlom üzletem felosztását. Hatóságilag engedélyezett végkiárúsítást rendezek. Üzletemben levő összes modell kalapjaimat, Strucz, Pröös és Fantazi tollakat, szárnyakat, virágokat, szallagokat, Taft, ponzse, bársony Mallin gáz, fátolokat minden elfogadható árban kiárúsítom méterenként és darabonként.

Kiváló tisztelettel **MAJOR JULIA**, Minorita-palota. Weitzer János-utca részében. 7231

Elsőrendű

asztali alma

legnemesebb fajból, kilója 35 fillér, egy 5 kgmos postacsomagot próbaként K 220.-ért szállít 6388

Max Pauly, Köflach Steiermark.

Ezelőtt

Bolezni Antal

féle cipő-fizlet Salacz-utca 2. sz. alatt megnagyobbítva, saját készítésű uri női és gyermek cipők raktára. Elsőrendű munka és anyagból állandó nagy választékban kaphatók. Mérték utáni rendelések a legújabb divat után pontosan készítenek. — Tisztelettel

Czernóczky M.

A Luther Márton-utca 1. sz. alatt levő „Parkvendéglő” egy elkülönített

nagyterme,

mely társas összejöveteleknek céljaira alkalmas, 7203

kiadó.

Ugyanott jó és olcsó étkezés havi bérletre házon kívül is kapható. Bővebbet a vendéglősnél.

BÁNFY LAJOS

építészeti irodája

ARADON

Illés-utca 72/b sz. alatt

Tervez, épít, javít és elvállal kisebb-nagyobb építkezést felelősségteljes kivitelben, legolcsóbb árakért. Költségvetéssel és vállalttervezettel készséggel díjmentesen szolgálok.

4698

1850-ben általam alapított és jelenleg is saját vezetésem alatt felelő

zongorarakta

Arad, Deák Ferenc-utca 28. (saját ház) alatt készletben vannak elsőrendű gyárosoktól legújabb modell szerint készült angol és bécsi mechanikával, dupla vaslemezrel ellátott 3 pedálos új és használt

zongorák,

pianinók és harmonium, mahagóni, fekete és matt kiállításon és pedig: Bösendorfer, Ehrbar, Singl, Koch és Korsett, Thék, Lauberger és Gio-s Fét-of, Huatay, Neuburger, Hoffmann—Czerny, Pattart, Lúner, Richter, Fródi, Cramer—Mayer, Ast, Beregszászi, Stelzhammer.

Zongora havi bérlet 10 koronától feljebb. Zongorahangolások szakképzett segédem Ehrbar Henrik ur által eszközöltetnek. Hangolási díj belvárosban 2 korona, külvárosban 3 korona, vidékre meg egyezés szerint. Zongorahangolást, javítást, szíves megrendelésüket kérem címre küldeni. 415

Krispin József

zongorakereskedő

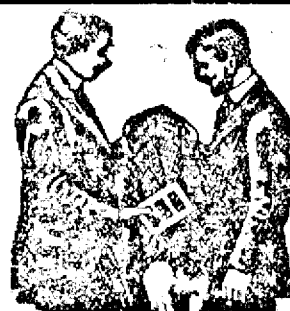
Arad, Deák Ferenc-u. 28. sz. a.

OCCASSIÓ

Szövetek, barchetek, selymek nagy választékban érkeztek, vászon és fehérneműek IGEN JUTÁNYOS ÁRAKBAN kaphatók. — Szőrmeboák és muffok olcsóbb mint bárhol. NŐI- és LEÁNYKA Confectió

Hoffmann Sándor

ARAD, (SZINHÁZ ÉPÜLET.)

Brünniszövetek

uri ruhák elkészítésére legolcsóbb gyári árakon kaphatók

ETZLER és DOSTAL cégnél

Schwedeng 41. 6961

A tanítói szövetség és az állami tisztviselők egyesületének szállítója. Ha direkt a gyárból veszi a fogyasztó ezen szükségletét, sok pénzt takaríthat meg. Mindig új, modern szövetek, színdarabok. A legkisebb méretet is küldjük.

Dus minta válassza megtekintésre hármasra küldeték. 723

Legolcsóbb és legjobb cipő beszerzési forrás Aradon, Bóni-tér 9. szám.

A n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlom saját készítményű kész

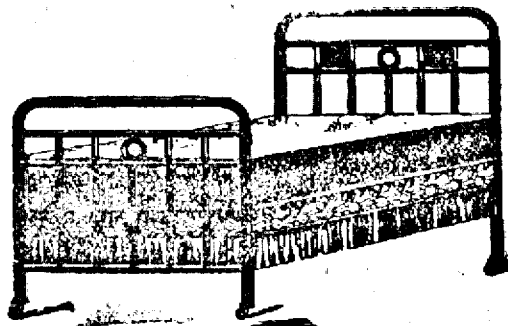
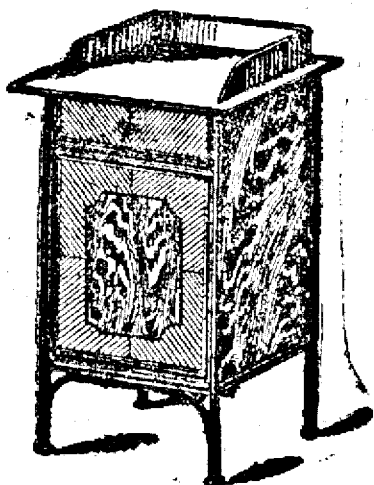
férfi-, női- és gyermek-cipő raktáramat, hol állandóan dus választékot tartok mindennemű legdivatosabb és legújabb cipőből legolcsóbb árakban. Megrendelések gyorsan és pontosan elkészíttetnek. 5041

Teljes tisztelettel

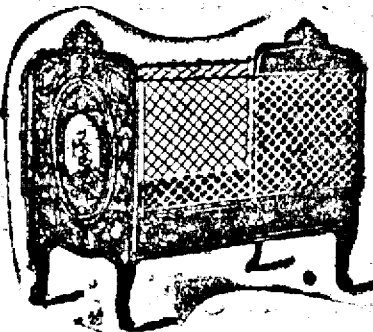
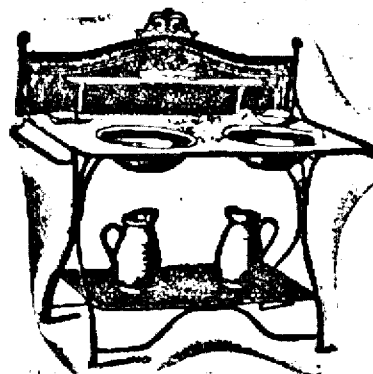
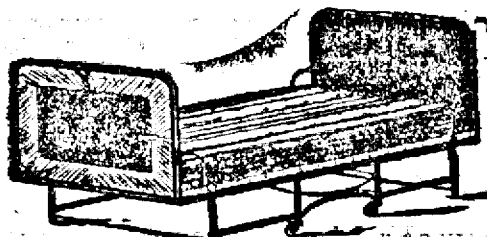
Czernóczky Imre,

uri- és női cipész.

Iroda: Karolina-utca sarkán.

5858

Raktár: Karolina-utca sarkán.

Ha finom
Teát, Rumot
óhajt forduljon
Vojtek és Weisz-céghez
Aradon.

Teák.	Kor.	Rumok.	Kor.
1 csom. igen fin. keverék	— 50	1/2 lit. üv. „Hungaria“	1.10
1 „ „ „	1.—	1 „ „ „	2.20
1 „ „ „	2.—	1 „ „ „ Jamaicai II.	1.30
1 „ fin. keverék 1/4 kiló	2.50	1 „ „ „ II.	2.60
1 „ „ törmelék	— .40	1 „ „ „ I.	1.80
1 „ „ „	— .80	1 „ „ „ I.	3.60
1 „ „ „ kiló	7.—	1/2 „ „ „ fortior.	2.70
1 „ Popoff-féle 4 sz.	7.—	1 „ „ „ „	5.40
1 „ „ „ 6 „	5.50	1/2 „ „ „ antiqu.	3.70
1 „ „ „ 8 „	4.50	1 „ „ „ „	7.40

Postai megrendelések naponta
pontosan eszközöltenek.

Villanyos zseblámpa

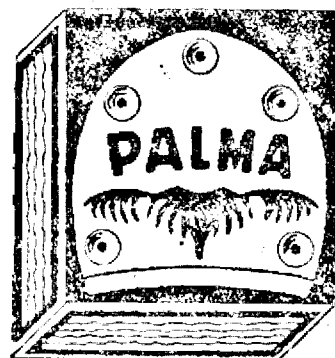
mindig friss
töltéssel.

Villany-
berendezé-
sek, villany-
oszlárak.

Dynamó-
gépek, vil-
lanymotorok
olcsón
kaphatók

Kalmár Józsefnél

Arad, Salmas-utca 2. sz.

a valódi

KAUCSUK-CIPŐSAROK
DOBOZA,
MINŐSÉGE:
ARANY

NEM HANGZATOS REKLÁM

a cél, mert mindenki meggyőződhetik arról, hogy

5544

MAUTNER R.

olcsó áruházában

ARAD, Hunyadi-utca 1. sz.

az őszi idény beálltával szenzációs olcsó árak mellett kaphatók a legfinomabb angol női kosztüm kelmék, férfi szövetek, valódi rumburgi vásznak, damaszt szaténok, karchetok, szőnyegek és összes a szobha-
vágó cikkek. — Üzleti órák: Reggel 7-12-ig délután 2-6-ig.

Legfájdalmasabb tyúkszemétől

is 3 nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle „ANAGALLIN” használatával. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az „ANAGALLIN” szóra.

Ara használati utasítással együtt 70 fill.

Poloskák

kiirtása a legsikeresebben és telje-
sen csak a „Phenolsav”-val
eszközölhető. A butorokat nem rontja,
még a petéit is kiirtja.

Ara egy üvegnek 70 fillér.

Legjobb fekete Hajfestő

a „MELGEN”. Egy
pár perc alatt bármely ha-
jat vagy hajszál a legzeleb-
állandó fekete színre lehet
festeni anélkül, hogy a színt is lehetne mosni. Ara
2 koron.

Legjobb, legmegbízhatóbb

amerikai gummi óvszer
ma már csak egyedül a „NITER”

6 drb. egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Fenti szerek kaphatók az egyetemes készletnél

Hajós Arpád

gyógyszerárúháza ARAD,
Andrássy-utca 21. sz.
a meggyőzően bizonyos.

LEGGAZDASÁGOSABB

beszerzés a legújabb állományban

Remington írógép

mert a modern írógéptechika összes vívmányait
egyesíti magába és világáramlatot elismert

legtartósabb gyártmány

Díjtalan és vételkötelezettség nélküli bemutatás az
ország bármely részében.

422

Kedvező részletfizetési feltételek.

Ugyanott: „Burroughs” amerikai számleíró
összeadógépek, „Millionaire” svájci „Saxonia”
glashüttei számológépek, „Kartothek” amerikai
nyilvántartási rendszer és valódi amerikai iroda-
uriszoba és könyvtárberendezések telepe.

GLOGOWSKI és TÁRSA

cs. és kir. udvari szállítók

Budapest, VI. Andrássy-ut 12. szám.

! Kérem a cégre figyelni !

CSIPKE ÁRUHÁZ

Telefon 932.

ARAD

Telefon 932.

Csak Asztalos Sándor-utca 4.

Következő olcsón beszerzett áruk kerülnek eladásra Ezen áruk mind jó és tartós minőségűek. KÉREM MEGGYŐZŐDNI KÉNYSZER VETEL NÉLKÜL!

Reform fűzők I. minőség ... K 5.20
 Reform női trico nadrág
 minden szín... .. K 2.40
 Selyem blousok K 7.—
 Selyem taft aljak ... K 7.—11.—
 Lüster és kloth aljak dupla
 fodor... .. K 3.—
 Női ingek R schiffon ... K 1.60
 Női nadrág R schiffon ... K 1.80
 Férfi ingek R schiffon ... K 1.98
 Férfi hálós ingek I. minőség K 2.60
 Férfi alsó nadrág Köpper I. K 1.60
 Férfi alsó nadrág franci
 szabás I. K 2.80
 Férfi zephir ingek, gyönyörű
 színek K 2.80
 Zephir turista ing remek kiv. K 2.50
 Női harisnya 3 pár ... K 1.—
 Női flor harisnya I. minőség
 3 pár K 2.40
 Selyem harisnyák minden
 színben K 4.—
 Férfi szokni csikos 3 pár K 1.20
 Gyermek patent harisnya... K—30
 Esőernyők férfi és női ... K 2.80
 Férfi nyakkendők selyem... K—30
 Nadrágtartók minden szín K—70
 Férfi gallér I. minőség ... K—12
 Férfi kézelő I. minőség ... K—40
 Battist mieder védők ... K—60
 Arc fátyolok minden szín... K—30
 Női nyilas harisnya ... K—76
 Lack övek tiszta bőr ... K—70
 Battiszt női zsebkendők ... K—20
 Himzett női zsebkendők ... K—50

Himzett női ingek I. minőség K 3.—
 Csipke és betétek meterje... K—02
 Csipke szövetek 50 fillértől
 Csipke gallérok 70 fillértől
 Ruhadiszek minden kivitelben
 Széles selyem szalagok min-
 den színben meterje ... K—60
 Női glace kesztyű I. minőség K 1.70
 Női glace kesztyű feh. hosszú K 3.60
 Selyem kesztyűk hosszú ... K 3.—
 Svéd imitált rövid kesztyű ... K—70
 Valódi svéd kesztyű sárga ...
 és fehér rendes K 2.20
 Férfi glace kesztyű színes K 1.80
 Mesalin selymek K 2.—
 Taft selymek K 1.50
 Férfi szarvasbőr kesztyű bélelt K 2.40
 Férfi Glacé kesztyű bélelt... K 2.20
 Női " " " " ... K 2.20
 Selyem gallér védők ... K—70
 Férfi alsó tricok jäger... K 1.80
 Férfi nadrág jäger ... K 1.80
 Férfi szokni jäger... .. K—60
 " " " la K 1.30
 Gyermek Jäger tricok
 Flanel alsó szoknyák minden
 színben K 2.40
 Női kötött sapkák... .. K 1.70
 Fiu tiroli nadrágok ... K 2.20
 Kötött női mellények tiszta
 gyapju K 2.40
 Plaid válkendők K 3.—
 Posztó gyermek kabátok
 minden színben... .. K 6.—
 Caracul gyermek kabátok... K 7.—

Azonkívül érkeztek nagy mennyiségben finom női fehérneműek, csipke ágytakarók, storok, draperiák, szőnyegek, téli kendők, finom csipke betétek és csipkeszövetek, modepolán himzések, zsebkendők, barchet pongyolák, barchet gyermek ruhácskák remek kivitelben.

Meglepő olcsó árak! :—: Szörme áruk nagy választékban!

Tisztelettel: **CSIPKE ÁRUHÁZ.**

25258—1912.

Hirdetmény.

Arad városi kertészeti szabályrendelete a belügyminiszter által jóváhagyatván, annak intézkedései 1913. évi január hó 1-én életbe lépnek.

Ezen szabályrendelet értelmében a városi kertészet a gáji temető kivételével az összes városi temetők sirbeültetését, gondozását és locsolását elvállalni köteles. Az erre vonatkozó megrendelések elfogadásával a városi kertészet és Máté Ferenc, a felső temető gondozására kirendelt segéd-kertész van hivatva.

A megrendelés levelező-lap útján is történhetik.

1913. évi érvénnyel, illetve a visszavonásig, a sirbeültetés díjait a következőkben állapítjuk meg:

Sírhely elsőrendű beültetése 8 korona.

Sírhely másodrendű beültetése 6 korona.

Sírkert elsőrendű beültetése 80 korona.

Sírkert másodrendű beültetése 20 korona.

1 sírhely 1 évi gondozása és locsolása 4 korona.

1 sírkert évi gondozása és locsolása 14 korona.

Sírhely alatt 2—3 m² felületű sírhant, sírkert alatt 20—24 m² területű bármily számú sírhanttal bíró kert értendő.

Többszörös sírhelyért vagy 24 m²-nél nagyobb sírkertért aránylagosan magasabb díjak számíttatnak.

A gondozás és locsolás díjai 1 naptári évre értendők és azokban a rózsáknak betakarása és a növények fagyelleni megvédésével járó munka is beleértetik.

Arad, 1912. október 19.

A városi tanács.

KÁVÉ

nyersen vagy frissen pörköelve.

TEA

legfinomabb fajokból keverve.

RUM

eredeti és saját töltésű üvegekben csakis az

ATLANTIKA

KÁVÉ ÉS TEABEHÓZATALNÁL.

Arad, Andrassy-tér 20. sz. a. kapható.

Telefon 609. szám.

22169—1912. kh. sz.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy az 1908. évi XLVII. t. cz. (új bortörvény) 4. §-a alapján kedvezőtlen évjáratok musttermelésének feljavítása céljából a cukrozási engedély megadására egész Arad vármegye területén a ménesi m. kir. vincellériskola igazgatósága illetékes.

Aki tehát mustot vagy új bort cukrozni óhajt, engedélyt köteles kérni a vincellériskola igazgatóságától. Ilyen engedély csak f. év november 30-ig adható.

Cukrozásra csakis tiszta finomított répa vagy nádcukor használható és hektoliterenként 4 kilogrammnál több nem engedélyezhető.

Hogy a vincellériskola igazgatósága a cukrozási engedély iránti kérvényt elintézhesse, szükséges a cukrozni szándékolt mustok vagy új borokból minősége szerint 1—1 liter átlag minta beküldése, melynek vizsgálati eredménye alapján az engedély megadható vagy megtagadható.

A cukrozási engedély iránti kérvényben az adatok a valóságnak megfelelően 2 példányban töltendők ki s mindkét példány a vincellériskola igazgatóságához Menesre küldendő.

Mindazoknak akik edes mustot vagy pedig már kiejert mustot tehát új bort óhajtának cukrozni, egyszerű levelező lapon történő megkeresésre az igazgatóság a cukrozási engedély iránti kérvény 2 példányát felhasználás véget azonnal díjtalanul megküldi.

A nagy és kistermelők valamint a borke eskedők figyelmét ezen kedvezményre azzal hívom fel, hogy az aki engedély nélkül mustot vagy bort cukroz az a bortörvény 37. §-a által előírt követséget követi el, mely 8 naptól 3 hó-ig terjedhető elzárással és 10 koronától 1000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettetik.

Arad, 1912. október hó 11-én.

Sarlot,
főkapitány.

2 szobás udvari lakás

konyhában vízvezetékekkel, 7357

kiadó

a Fiórián-u. 6b. sz., 3. ajtó a.

Ugyanitt mintegy 160.000 köb-

méter malterhez és betonhoz való

homok eladó, köbméterje 15 fillér.

5202—1912. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad, szab. kir. város gyermek-kórházában megüresedett évi 1400 korona fizetés, a kórház területén 2 szobából álló butorozott lakás és élelmezéssel javadalmazott kórházi alorvosi állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik fenti állásra pályázni óhajtának, hogy az 1876. évi XIV. t. cz. 43. §-a értelmében megkívánt képesítésüket igazoló okmányaikat, felszerelt kérvényeiket f. év november hó 8-ig Urbán Iván Arad szab. kir. v. és megye főispánjához címezve Aradváros gyermekkorház igazgatóságához küldjék be.

Megjegyezni kívánom, hogy tudori oklevéllel nem bíró pályázók esetén szigorló orvos is kineveztetik.

Arad, 1912. évi október hó 28.

Varjasey
polgármester.

Permeterőjavítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

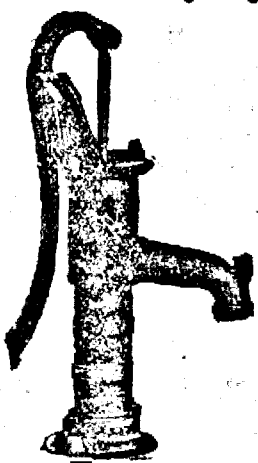
és hozzá való legjobb minőségű gummi-csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu-hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlőmagvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbíttatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik, és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

golyó szelepekkel. 1701

Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szorgalmat — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás) hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű, belül gummizott kenderesövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel

olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

HÖNIG OTTÓ

m. kir. szabadalmazott tüzi fecskendő- és szivattyukészítő.

Arad, Rákóczi-u. 27. sz.

THE VERA

American Shoe

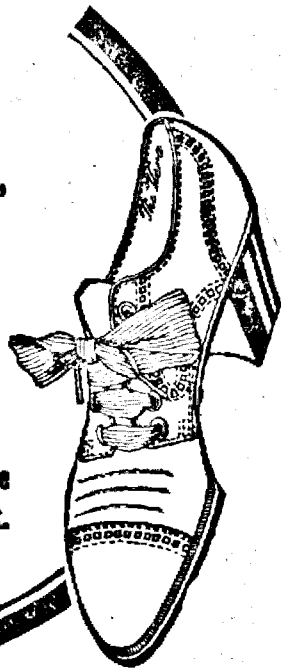

Geszellő gésszít

A jelenkor
legtökéletesebb,
legkényelmesebb,
és legtartósabb
amerikai

cipője

urak, hölgyek és gyermekek részére
Kérjen képes árjegyzéket.

Made by
Rice & Hutchins
Boston, Mass. U.S.A.

Egyedüli raktár:

Buchsbaum és Társa Arad.

Telefon 442.

1501

Telefon 442.

Legelegánsabb szőrme garnitúrák

Mayer Miklós szűcsmesternél
ARAD, KOSSUTH-UTCA 3. 7035

Magy. kir. szab. osztálysorsjáték.

Az 1912. november 21. és 23-án kezdődő

XXXI. sorsjáték

I. osztályának

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

$\frac{1}{1}$ sorsjegy 12.— korona || $\frac{1}{4}$ sorsjegy 3.— korona
 $\frac{1}{2}$ " 6.— " || $\frac{1}{8}$ " 150

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek közt a következő számok

99351	99358	99364	99375	11956	11975	36051
$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$
	36060	36051	55801	55810	55824	
	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	

Az 1903. július 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36051. szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36053. szám ötezer koronát és az 1906. évi február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott **99354. szám tízezer** koronás nyeremények. Ezekon kívül számos 2000, 1000 és 500 kor. nyereményeket fizettem ki.

WALLFISCH ÁRMEN

bank- és váltóüzlete Aradon. 7172

Alapított 1875. évben. Helybeli és megyei telefonszám 129.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöttek.

15.000 pár

jó bőrből készült, tartós talppal ellátott férfi és női

fűzős cipő elköltözés miatt

rövid időn belül

ELADATIK.

Párja minden nagyságban csak 5 korona.

Szétküldés utánvét mellett Arnold Weiss által Wien-VII. Hainburg sse 9. 7255

20960—1912. kh.

Krón Lénárd

éptészi és építőmester

tervező és vállalati irodája

Arad, Salacz-u. 6.

Hirdetmény.

A nagykövetség m. kir. belügyminisztérium 61369—II/89. szám alatt kelt intézkedéssel jóváhagyott 12657—884. sz. szabályrendelete alapján azon ház és telek tulajdonosokat kiknek házuk előtt a járda, kövezet, vagy asfalt burkolattal ellátva nincsen, felhívom telkeik előtt a gyalogjárót folyó évi november hó 30-ig terjedő idő alatt $1\frac{1}{2}$ méter az ennél keskenyebb járdákat pedig egész szélességben és 15 cm. vastagságban homok réteggel akként láttassák el, hogy a víz lefolyó árok vagy folyóka felé 5 centiméternyi eséssel bírjon.

Köteles továbbá háztelek tulajdonos a gyalogjárók mellett elvonuló vízlevezető árkot telke és háza utca vonalánál hosszában a városi mérnöki hivatal által előírt utasítás és méret szerint kiásatni és azt tisztán tartani, nemkülönböztetve ezen vízlevezető árkokon keresztül a kocsiját bejárnival hidat építeni s azt folyton jó karban tartani.

Kik ezen rendelkezésnek eleget nem tesznek 4 koronától 50 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetendők és ezen büntetésen felül az elmulasztott munka az illető költségére hivatalból fog eszközöltetni.

Tekintve, hogy a maros vizállása apadásnak indult ajánlom hogy a homok szükségességét az erre utaltak a nagyobb vizállás beálta előtt szerezzék be, mert azon szokásos védekezés, hogy a homokolás a magas vizállás miatt nem eszközölhető figyelembe vételni nem fog.

Arad, 1912. évi október hó 16-án.

Sarlót,
főkapitány.

Helybeli és megyei telefon 866.

7258

Ujtás a „Szinázi Verseny-Bazár“-ban

Van szerencsém értesíteni a tisztelt vevő közönséget, hogy a félemeleti nagy helyiségemét a budapesti remek szép

Párisi Nagy Áruház

mintájára kibővítettem és az egész Atzél Péter-utcai oldalt a vevő közönség kényelmére átalakítottam kizárólag játék osztállyá, nemkülönböztetve külön helyiségben vannak kiállítva a legkényesebb izlésnek is megfelelő gyermek kocsik és hintalovak. Hogy a tisztelt vevőközönségnek még nagyobb kényelmet nyújtsak, bevezettem üzletembe a telefont is, melynek száma **866**. Telefonon beadott megrendelések azonnal a legpontosabban lesznek elintézve. Játékbaba klinikámat teljesen újonnan felszereltem mindenféle alkatrészekkel, úgy hogy bármilyen összetört babákat legutányosabban kijavítok.

Ezen ujtás szíves megtekintését kéri kiváló tisztelettel

REICH EL., Színházi versenybazár.

Ugyanott fiatal kereskedő segédek alkalmazást nyernek.

Ezen rovatban minden szöveg egy-
melyi beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tér 28.
Kiadóhivatali telefon: 184. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útvályaon küldendők — a szöveg a szöveg elő — vagy levélbéli helyeken. Tudakosdásnál a hirdetés száma mindenkor közzendő. Levélbéli megkötésekkel (a jogsíj levélbéli kivétel) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, az esetben, választásig csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható. Minden szöveg 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kiadóhivatalban előzetesen megbeszélendő. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatalban átvételkor díjra kerül. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELYNEK FEL.

Ajánlatokhoz,
melyeket valamely jellege alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettség semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

Bouvardia.

Holnap pénteken este 6 órakor Kossuth-szobor mellett várom. Özeveg. 7261

Női írók.

ajtuk, legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-5251

KIADÓ LAKÁS.

Sarkad Választó-utca 19/a. számú házban egy 2 szobás utcai modern lakás fürdőszobával kiadó; esetleg a ház eladó. 6369

2 szoba, előszoba

mellékhelyiségekkel, továbbá 2 szoba mellékhelyiségekkel, azonnal kiadó. Tököllyi Imre-utca 18. sz. 7094

Egy szoba és konyhából
álló földszintes lakás azonnal kiadó. Kölcsey-utca 9a.

Különbejárati

elegánsan butorizott, magas, tágas, világos, tiszta szoba kiadó Batthyányi-utca 9. sz., ajtó 9. 7269

2 szoba, konyhával

azonnal kiadó. Bővebbet Nemess Géza irodájában. 7260

Karolina-u. 8. sz.

alatt 4 szobás lakás azonnal kiadó. Bővebbet ugyanott. 7256

Azonnal kiadó

különbejárati utcai, butorizott szoba, esetleg előszobával, kapukulccsal és villanyvilágítással — Simonyi-utca 6. sz. 7265

Egy különbejárati

csinosan butorizott utcai szoba kiadó. Eötvös-utca 1. sz. I. em. 7263

Erzsébet királyné-körút 1/a.

Elegáns, külön bejárati utcai szoba azonnal kiadó. Bővebbet Krausz Paulin könyvüzletében. 7287

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves parket-viasz használatával. II-5251

ALKALMAZÁST NYER.

Kifutó-fiu felvétetik

ki kerékpározni tud, óvadékképes előnyben részesül, Kotányinál. 7215

Egy 2 köznépiskelet

végzett, 14 évet betöltött ügyes fiu nyomdász-tanulónak felvétetik.

Megbízható

kölcsönkövetítő elsőrendű (sajátjából hitelező) céghez azonnalra kerestetik. Ajánlatok H. F. 27 Postamt Schöneberg Berlin intézendők. 6815

Tanulóleányok

heti fizetéssel felvétetnek az Aradi nyomdásznyelvtársaság könyvkötészetében.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy szép ebédlőbutor

azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalban. 7246

Háztulajdonosoknak

nékülözhetetlen lakói nyilvántartására egy házbérfőkönyv és lakbérkönyvecske, melyek Pichler Sándor könyv és papirkereskedésében kaphatók. Szabadság-tér 1. Telefon 808. 5811

Liköraromák

mindenféle legfinomabb kávéházi likörök előállítására Vojtek és Weisznál. II-5251

Eladó

egy használt nagykapu, használt ablakok. Simonyi-utca 6. 7266

Egy magyar ékszer

disz garnitúra olcsón eladó. Megtekinthető Kun József ékszerésznél. 7264

OKTATÁS.

A Ziffer-féle

gépírási- és kereskedelmi szaktanfolyam múlt hó 18. óta Andrassy-tér 21. sz. I. em. lényegesen kibővített, célszerű és hygiénikus helyiségekbe helyeztetett át. Új könyvelési-, levelezési-, gyors- és gépírási tanfolyamokba a hó 4-ikéig beiratkozhatni. — Mérsékelt tandíj, nappali és esti tanfolyamok. Állásközvetítés díjtalan. 7059

KÜLÖNFÉLE.

250 cat. hold mélyszántásra

gőzeke kerestetik. Ajánlatok feltevések megjelölésével kéretnek a lap kiadóhivatalába „Sürgös” jelíggel. 7223

Kindó

Dobó-utca 6. sz. alatt (a buza-piac mellett) egy magtárnak, raktárnak vagy műhelynek alkalmas nedves-ségmentesen épített pince. 6475

A legdivatosabb

fa díszműárak festésre és égetésre, olcsó égető aparátusok és minden egyéb kellékek, remek legújabb svájci festőminták (kölcsönzésre is). Szíves megtekintés vételkötézettség nélkül. Kérem kirakataim megtekintését! Krausz Paulin színház épület. Telefon 511. sz. 4541

Ügyes kárpitos 1211

ajánlkozik a szakmába bármily kárpitos munkák pontos és kitűnő elvégzésére, egy saját műhelyben, mint házakhoz is, legolcsóbb árák mellett. Vidékre árfelmérés nélkül. Stáhl M., Tökölly-tér 7. sz.

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féreg porától. II-5251

Diamant Jenő

Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári Iskolával szemben) épület- és díszmű bádigos munkákat legjutányosabban készít egy helyben, mint vidéken. 8951

Férges baromfi ólak
teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi-féregpusztító szerétől. Siker garantírozva. II-5251

Taxameteres

Bér-autók
Telefonszám 816
2881
Szolgálat: reggel 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Zálogház-

ből vétetnek arany-, ezüst- és ékszertárgyak

Farkas Streicher J.

Arad, Tökölly-ter 1. sz. 3331

Diamant Ferencz

villamos világítás, telefon-csengő berendező, osillár- és izzótestek raktára 3161

Deák Ferenc-u. 7.

Telefon 595. szám.

Alkalmi vételek és eladása

finom 14 karátos arany-ékszer és pontosan kipróbált zseb- és fali órákban.

Aki olcsón és szolid árut akar venni, úgy saját érdeke az, ha

ZINNER VILMOS

mű-órás és ékszerésznél

ARAD, Forray-utca,

(gróf Hunyadi-palota) vásárol. Óra és ékszer-javítások 2 évi jótállás mellett.

Főrt aranyat- és drága-köveket a legmagasabb árban megveszem, vagy becserélem új ékszerekre. 5707

25807—1912. szám.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy a nagyméltóságú magyar királyi Honvédelmi Miniszter Ur a 89000—1912. számú körrendeletével a főösszámúak kiválasztására évente megalakítandó vegyes bizottság elnökeiül és tagokul kinevezte:

Aradon: Dálnoky Nagy Lajos Aradvármegye alispánja, tagokul Nagy Ottokár tb. tanácsnok, és Dr. Baross Ferenc aradi járás főszolgabírája.

Arad, 1912. évi október hó 25.

A városi tanács.

Nagymennyiségű

maculatura

jutányosan eladó.

Fontos!**Fontos!**

Aradi őszi vásárcor

1481

nézzé meg minden aradi és vidéki vevő az
ujjonnan berendezett feltűnő olcsó árakkal
ellátott 40 utcai és kapualatti kirakatot

FISCHER SIMON

Nagy Áruházában
Aradon, Szabadság-tér 12. sz.

RADÓ GYULA

NOI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN
===== ARAD. =====

ŐSZI ÉS TÉLI ÚJDONSÁGOK

TELJES VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK. U. M.

Angol raglanok,
Női divat felöltők,
Plüsch kabátok,
Broccát felöltők,
Szinházi kabátok,
Angol bundák,

Szőrme felöltők,
Leánykabátok,
Gyermekefelöltők,
Angol kosztümök,
Divat bluzok,
Pongyolák, Divat aljak.

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.